

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA
NA ŚRODOWISKO**
**ustaleń projektu miejscowego planu
zagospodarowania przestrzennego terenu położonego
w obrębie geodezyjnym Stary Żagań i Pożarów,
gmina Żagań**

Opracowanie:

mgr inż. Rafał Odachowski

Wrocław 2016

Spis treści

1.	Wprowadzenie.....	3
1.1.	Podstawa prawna, cel i zakres opracowania	3
1.2.	Opis metod pracy	3
1.3.	Informacje o zawartości i głównych celach projektu MPZP	4
1.4.	Wykorzystane materiały i powiązania z innymi dokumentami	4
2.	Ocena stanu i funkcjonowania środowiska	5
2.1.	Charakterystyka środowiska przyrodniczego.....	5
2.2.	Stan środowiska i występujące zagrożenia	11
2.3.	Tendencje przeobrażeń przy braku realizacji MPZP	15
3.	Analiza ustaleń planu i ocena zgodności z uwarunkowaniami ekofizjograficznymi	15
4.	Przewidywany wpływ realizacji ustaleń projektowanego dokumentu na środowisko	18
4.1.	Wpływ realizacji ustaleń projektu omawianego dokumentu na poszczególne elementy środowiska	18
4.2.	Oddziaływanie na formy ochrony przyrody.....	23
4.3.	Oddziaływanie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego poza obszarem opracowania	29
4.4.	Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko	29
4.5.	Informacje zawarte w prognozach oddziaływania na środowisko sporządzonych dla innych dokumentów powiązanych z projektem MPZP.....	29
4.6.	Kompleksowa ocena skutków wpływu ustaleń MPZP na środowisko przyrodnicze	30
5.	Metody analizy realizacji postanowień projektu planu.....	32
6.	Przedstawienie rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko	33
7.	Przedstawienie rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projekcie MPZP	33
8.	Analiza i ocena celów ochrony środowiska ustanowionych na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym istotnych z punktu widzenia projektowanego dokumentu	34
9.	Streszczenie.....	35

1. Wprowadzenie

1.1. Podstawa prawna, cel i zakres opracowania

Obowiązek sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko ustaleń projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wynika z art. 46 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, która jednocześnie ustala zakres merytoryczny opracowania. Zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym prognozę oddziaływania na środowisko sporządza organ opracowujący projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (w skrócie MPZP). Integralną częścią prognozy jest załącznik graficzny obejmujący granicami teren planu miejscowego.

Prognoza obejmuje obszar objęty projektem MPZP, którego sporządzenie zostało zainicjowane uchwałą nr XXXV/257/14 Rady Gminy Żagań z dnia 23 kwietnia 2014 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu położonego w obrębie geodezyjnym Stary Żagań i Pożarów, gmina Żagań.

Celem sporządzenia prognozy jest ocena skutków (zarówno negatywnych, jak i pozytywnych), jakie mogą wynikać z projektowanego przeznaczenia terenów oraz realizacji ustaleń projektu planu na środowisko, a w szczególności na różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne oraz zabytki, z uwzględnieniem wzajemnych powiązań między tymi elementami.

W opracowaniu przedstawiono analizę stanu i funkcjonowania środowiska, jego zasobów oraz uwarunkowań przyrodniczych. Prognoza ocenia rozwiązania funkcjonalno-przestrzenne i inne ustalenia zawarte w projekcie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego pod kątem zgodności z uwarunkowaniami ekofizjograficznymi, zgodności z przepisami prawa dotyczącymi ochrony środowiska oraz ochrony różnorodności biologicznej. Prognoza identyfikuje przewidywane zagrożenia dla środowiska, które mogą powstać na terenach znajdujących się w zasięgu oddziaływania wynikającego z realizacji ustaleń MPZP.

1.2. Opis metod pracy

W trakcie przygotowania niniejszego opracowania rozpoznano walory i zasoby przyrodnicze, stan zagospodarowania, walory krajobrazowe, stan środowiska i istniejące zagrożenia oraz uciążliwości dla środowiska i zdrowia człowieka. Zastosowana w prognozie metoda polega na porównaniu aktualnego funkcjonowania obszaru z funkcjonowaniem przewidywanym jako skutek realizacji ustaleń planu.

Realizacja ustaleń zawartych w projekcie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego spowoduje zróżnicowane zmiany w środowisku. Ich charakter, intensywność oraz zasięg uzależniony będzie od faktycznego sposobu zagospodarowania terenu oraz stopnia realizacji zapisów zawartych w projekcie planu miejscowego.

Ocenę następstw realizacji ustaleń planu dokonano z podziałem ze względu na wpływ na poszczególne elementy środowiska przyrodniczego i antropogenicznego (w tym na zdrowie ludzi) znajdującego się w obrębie granic omawianego obszaru, uwzględniając wzajemne zależności między nimi. Wpływ na środowisko skutków realizacji planu różnicuje się w zależności od:

- bezpośrednio oddziaływania – bezpośrednio, pośrednio, wtórne, skumulowane;
- okresu trwania oddziaływania – długoterminowe, średnioterminowe, krótkoterminowe;
- częstotliwości oddziaływania – stałe, chwilowe;
- charakteru zmian – pozytywne, negatywne, bez znaczenia;

- zasięgu oddziaływania – miejscowe, lokalne, ponadlokalne, regionalne, ponadregionalne;
- trwałości przekształceń – nieodwracalne, częściowo odwracalne, odwracalne, możliwe do rewaloryzacji;
- intensywności przekształceń - nieistotne, nieznaczne, zauważalne, duże, zupełne.

Oddziaływanie na poszczególne komponenty środowiska zgodnie z przyjętymi założeniami przedstawiono również w formie tabelarycznej oraz na rysunku prognozy.

1.3. Informacje o zawartości i głównych celach projektu MPZP

Zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego ma na celu ustalenie przeznaczenia terenu, rozmieszczenie inwestycji celu publicznego oraz określenie sposobów zagospodarowania i warunków zabudowy terenu. Ustalenia projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego zawarto w projekcie tekstu uchwały oraz na projekcie rysunku planu.

Plan miejscowy będący przedmiotem niniejszej prognozy sporządzony jest w celu umożliwienia eksploatacji złóż kruszyw naturalnych „Grajówka – Zbiornik Pole Północne” i „Grajówka – Zbiornik Pole Południowe” (kontynuacja wydobywania). Zmiana zagospodarowania terenu planu polegać będzie na likwidacji części terenów rolnych, a następnie utworzeniu kopalni odkrywkowej. Zachowanych zostaje większość terenów leśnych, w tym lasy w dolinie rz. Bóbr, a także część terenów rolnych.

Plan zapewnia integrację wszelkich działań podejmowanych w granicach kopalni w celu wykonania działalności wydobywczej, zapewnienia bezpieczeństwa powszechnego oraz ochrony środowiska. Stwarza się również odpowiednie warunki dla funkcjonowania infrastruktury technicznej i drogowej na potrzeby funkcjonowania odkrywki. Oprócz tego wyznacza się wodny i leśny kierunek rekultywacji terenu po zakończeniu eksploatacji.

1.4. Wykorzystane materiały i powiązania z innymi dokumentami

Przy opracowywaniu niniejszego dokumentu uwzględniono:

- „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Żagań”;
- „Opracowanie ekofizjograficzne gminy Żagań”, mgr inż. arch. Agnieszka Nierzwicka-Mróż, mgr inż. Grzegorz Mróż, inż. Agnieszka Synowiec, mgr Piotr Obidziński, Arkom S.C. Grzegorz Mróż, Agnieszka Nierzwicka-Mróż, Zielona Góra 2007 r. wraz z aktualizacją (2014 r.)
- Karta informacyjna przedsięwzięcia dla Kopalni Surowców Mineralnych „Gryżyce”.
- „Program ochrony środowiska dla powiatu żagańskiego na lata 2012-2015 z perspektywą do roku 2019”, mgr Joanna Witkowska, mgr Michał Grek, mgr Magdalena Ferfet, ABRYS Sp. z o.o., Poznań 2012 r.,
- „Ważniejsze uwarunkowania przyrodnicze a wydobywanie kruszyw”, K. Martyniak, Prace Naukowe Instytutu Górnictwa Politechniki Wrocławskiej, Studia i Materiały Nr 39, 2011 r.
- Karta informacyjna przedsięwzięcia polegającego na kontynuacji wydobywania kopaliny z udokumentowanego złoża kruszywa naturalnego „Grajówka-Zbiornik” Pole Południowe w granicach projektowanego obszaru górniczego „Grajówka-Zbiornik S II” położonego na nieruchomościach gruntowych w obrębie Starego Żagania, gm. Żagań, pow. żagański, woj. lubuskie, Góraźdże Kruszywa Sp. z o.o., Kopalnia Surowców Mineralnych „Gryżyce”;

- Raporty o stanie środowiska w woj. lubuskim, Biblioteka Monitoringu Środowiska, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska Zielona Góra Delegatura w Gorzowie Wlkp., Zielona Góra – Gorzów Wielkopolski;
- Pięcioletnia ocena jakości powietrza w woj. lubuskim – 2010, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Zielonej Górze, 2010,
- Mapa sozologiczna, mapa hydrologiczna, mapa topograficzna oraz ortofotomapa udostępnione na stronie internetowej <http://maps.geoportal.gov.pl>;
- Bank Danych o Lasach <http://www.bdl.lasy.gov.pl/portal/mapy>;
- Informacje na temat obszarów Natura 2000 ze strony internetowej <http://gorzow.rdos.gov.pl/>;
- Aktualne akty prawne pochodzące z bazy umieszczonej na stronie internetowej <http://isip.sejm.gov.pl>.

Inne, nie wymienione pozycje literatury wymienione są w tekście.

2. Ocena stanu i funkcjonowania środowiska

2.1. Charakterystyka środowiska przyrodniczego

Położenie geograficzne i administracyjne, zagospodarowanie

Obszar objęty planem miejscowym położony jest w obrębach ewidencyjnych Stary Żagań i Pożarów, na północ od m. Żagań, na prawym brzegu rz. Bóbr. Obejmuje tereny niezabudowane o zróżnicowanym krajobrazie, na który składają się użytki rolne, powierzchnie leśne, zgrupowania zadrzewień oraz zbiorniki wodne. W centralnej części obszaru znajduje się kopalnia odkrywkowa.

Gmina Żagań jest gminą o statusie wiejskim. Położona jest w południowej części województwa lubuskiego.

Według fizyczno-geograficznej regionalizacji J. Kondrackiego, analizowany obszar położony jest w: prowincji – Niż Środkowoeuropejski, - podprowincji – Niziny Sasko-Łużyckie, Niziny Środkowopolskie, - makroregionie – Nizina Śląsko-Łużycka, Wał Trzebnicki, - mezoregionach – Wzgórza Dalkowskie (318.42) – część północna i Bory Dolnośląskie (317.74) – część południowa.

Rzeźba terenu

Główną formą geomorfologiczną występującą na analizowanym terenie jest dolina rzeki Bóbr wraz z jej systemem terasowym. Dolina Bobru jest wypełniona licznymi starorzeczami świadczącymi o dużej aktywności rzeźbotwórczej rzeki. W obrębie doliny Bobru wydzielono dwa poziomy teras – wyższy i niższy, przy czym terasa zalewowa niższa, tuż przy korycie rzeki, to wąski pas terenu wyniesionego 1-2 m nad poziom wody w rzece, okresowo zalewany przy wyższych stanach wód. Terasa zalewowa wyższa jest wyniesiona kilka metrów nad poziom wody w rzece. Poziom ten jest zalewany przy wodach powodziowych. System teras zalewowych i plejstoceńska terasa nadzalewowa są oddzielone od siebie wyraźnymi skarpami o wysokości od kilku do kilkunastu metrów. Terasa nadzalewowa jest formą założoną na wysokości 10-20m ponad poziom wody w rzece. Należy zwrócić uwagę na ogromną asymetrię w szerokości teras nadzalewowych. Lewobrzeżna terasa stanowi rozległą powierzchnię o wielokilometrowej szerokości i długości, natomiast terasa prawobrzeżna występuje w postaci wąskiej półki, o średniej szerokości 300-800m, oddzielonej kolejną skarpą od terenów wysoczyznowych.

Powierzchnia terenu jest częściowo przeobrażona antropogenicznie na skutek działalności kopalni odkrywkowej. W terenie powstało kilka wyrobisk zalanych wodą. Obecnie trwa eksploatacja w centralnej części obszaru.

Charakterystyka geologiczna, występowanie złóż

Gmina Żagań leży w obrębie jednostki geologicznej zwanej Monokliną Przedsudecką. Zbudowana jest ona ze skał permskomezozoicznych leżących na sfałdowanym podłożu paleozoicznym. Najstarsze skały permskie (zlepieńce, piaskowce i łupki czerwonego spągowca) przykryte są serią dolnopermskich skał wulkanicznych o miąższości 200÷500m (Słupnicka 1997). W skład osadów mezozoiku wchodzi skały dolnej jury i górnego triasu. W trakcie górnourajskich ruchów tektonicznych teren ten uległ podniesieniu, w wyniku czego nastąpiło zerodowanie części pokrywy jurajskiej i triasowej. W kredzie osadzają się tutaj osady morskie (piaskowce, a następnie margle i utwory wapienno-margliste). W paleocenie i dolnym eocenie rozwijają się pokrywy zwietrzelinowe, a produkty wietrzenia pozostają na miejscu. Później na ten teren wkracza morze, jednak ruchy wypiętrzające powodują jego recesję. W oligocenie ma miejsce uprzątanie serii zwietrzelinowych. W miocenie teren Monokliny Sudeckiej poddawany był deformacjom tektonicznym, w wyniku czego powstało szereg rowów i kotlin. Powstaje depresja centralna, w której następuje akumulacja mineralna i organiczna. W pierwszej fazie osadzają się piaski, piaski z mułkami i mułki. Później następuje akumulacja organiczna, która dała serię węgla brunatnych, przewarstwionych iłami, mułkami i drobnymi piaskami. Pliocen przynosi zmianę warunków klimatycznych. Pojawiają się liczne, okresowo wysychające bagniska. Następuje w nich akumulacja piaszczysto-mułkowo-ilasta, powstają ily poznańskie. Ruchy podnoszące schyłku pliocenu powodują zanik bagnisk.

Według fizjografii gminy Żagań starsze podłoże (podczwartorzędowe) budują trzeciorzędowe (miocenijskie) osady wykształcone w postaci piasków drobnych (kwarcowych), iłów, mułków i węgla brunatnego. Występujące tu ily i ily pylaste to utwory zastoiskowe, w stanie twaroplastycznym i półzwartym. Na powierzchni stwierdzone zostały lokalnie w rejonie wsi Marysin. Najczęściej występują w podłożu, szczególnie na głębokości od kilkunastu do kilkudziesięciu metrów p.p.t. Osady trzeciorzędowe ułożone są naprzemianległe, a w wyniku silnych zaburzeń glacitektonicznych strop utworów trzeciorzędowych występuje na zróżnicowanych głębokościach (40,0÷2,0m). Na tak zróżnicowanym stropie trzeciorzędu zdeponowane zostały osady czwartorzędowe plejstocenijskie wykształcone w postaci piasków, żwirów i glin morenowych. Budowa ta dotyczy obszarów wysoczyzny plejstocenijskiej i wyższych teras nadzalewowych. Rejon dolin rzek Bóbr, Kwisa i Czarna zbudowany jest z holocenijskich osadów piaszczystych i żwirowych. Lokalnie stwierdzono osady zastoiskowe reprezentowane przez mady gliniaste i namuły organiczne.

Obszar wyższej terasy nadzalewowej plejstocenijskiej w stratygrafii i morfologii umieszczony jest pomiędzy wysoczyzną plejstocenijską a współczesnymi dolinami rzek. Forma ta zbudowana jest z piasków o różnej frakcji oraz żwirów, których miąższość dochodzi do kilkunastu metrów. Obszar dolinny jest młodą formą holocenijską o rozległych płaskich powierzchniach, zbudowaną z rzecznych utworów sypkich (piaski, żwiry), których miąższość dochodzi do 6,0÷8,0m. W budowie geologicznej tego obszaru występują: - piaski (w przewadze średnioziarniste) i żwiry, w stanie średniozagęszczonym, o miąższości serii piaszczystej 2,0÷5,0m. Lokalnie piaski i żwiry przykryte są warstwą mad gliniastych i namułów lub mady te występują w obrębie piasków; - mady rzeczne gliniaste o miąższości 0,5÷2,0m, najczęściej ok. 1,0m. Występują w obrębie terasy zalewowej od powierzchni terenu lub pod nadkładem piasków rzecznych. Grunty te występują w stanie od twaroplastycznego do miękoplastycznego.

Według „Przeglądowej mapy osuwisk i obszarów predysponowanych do występowania ruchów masowych w województwie lubuskim” opublikowanej przez

Państwowy Instytut Geologiczny, na terenie gminy nie identyfikuje się terenów narażonych na osuwanie się mas ziemnych.

Występowanie złóż, obszary i tereny górnicze

Budowa geologiczna w obrębie gminy Żagań sprzyja występowaniu surowców pospolitych, głównie piasków i żwirów oraz iłów, które eksploatowane są w kilkunastu wyrobiskach.

Na terenie planu znajdują się udokumentowane złoża kruszyw naturalnych (piasków ze żwirem) „Grajówka – Zbiornik p.N” i „Grajówka – Zbiornik p.S”. Obecnie eksploatowane jest złożo „Grajówka – Zbiornik Pole Południowe”, dla którego utworzono obszar i teren górniczy.

Działanie zakładu górniczego i sposób wydobywania złoża wymaga ustanowienia obszaru i terenu górniczego. Definicje obszaru i terenu górniczego zawiera Prawo geologiczne i górnicze. Obszar górniczy jest to przestrzeń, w granicach której przedsiębiorca jest uprawniony do wydobywania kopaliny, podziemnego bezzbiornikowego magazynowania substancji, podziemnego składowania odpadów oraz prowadzenia robót górniczych niezbędnych do wykonywania koncesji. Teren górniczy to przestrzeń objęta przewidywanymi szkodliwymi wpływami robót górniczych zakładu górniczego.

Wody powierzchniowe i zagrożenie powodziowe

Głównymi rzekami na obszarze gminy, zaliczanymi do cieków podstawowych są: rzeka Bóbr – lewy dopływ Odry; rzeka Kwisa - lewy dopływ Bobru; ciek Doły - prawobrzeżny dopływ Bobru. Bóbr przepływa wzdłuż zachodniej granicy MPZP.

Na terenie planu znajdują się wyrobiska poeksploatacyjne wypełnione wodą powstałe po dotychczasowej eksploatacji złoża piasku i żwiru.

Zagrożenie powodziowe wiąże się z okresowymi wylewami Bobru. Wzdłuż rzeki występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią. Zgodnie z informacjami zawartymi na mapach zagrożenia powodziowego opublikowanymi przez Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej (mapy opublikowane na hydroportalu <http://mapy.isok.gov.pl/>), teren opracowania znajduje się w granicach obszarów na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat (Q 0,2%), obszarów, na których, prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (Q 1%) oraz obszarów, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat (Q 10%).

Wody podziemne

Górny horyzont wód podziemnych w obrębie analizowanego obszaru jest ukształtowany dość regularnie. Dominują wody gruntowe o swobodnym zwierciadle. Tworzą one horyzont wodonośny w gruntach przepuszczalnych, przeważających w strefie podpowierzchniowej tych terenów. Grunty te składają się głównie z piasków oraz piasków i żwirów.

Wody podziemne doliny Bobru występują w aluwiach przepuszczalnych – piaszczystych lub piaszczysto-żwirowych – i posiadają zwierciadło swobodne, płytko zalegające w sąsiedztwie rzek.

Współcześnie dolina Bobru pokrywa się z systemem dawnej, głęboko wciętej doliny, która uległa zapełnieniu przepuszczalnymi osadami aluwialnymi. Osady te stanowią ciągły poziom wodonośny ze swobodnym zwierciadłem blisko powierzchni terenu. Zwierciadło to ma łagodny spadek hydrauliczny ku rzece zgodny z nachyleniem doliny. Dzięki temu wody aluwialne zasilają rzekę i ich większość przemieszcza się wolno w piaszczystych aluwiach. Taki układ hydrogeologiczny jest bardzo korzystny dla ujmowania wód podziemnych,

bowiem zapewnia szybkie uzupełnianie szczyptywalnych zasobów. Dzięki temu strefa doliny Bobru stanowi najzasobniejszy zbiornik wód podziemnych z dotychczas rozpoznanych i eksploatowanych w analizowanym rejonie. Jednak możliwości eksploatacji w obrębie zbiornika aluwialnego Bobru są w znacznym stopniu zróżnicowane – zależnie od jego lokalnych warunków hydrologicznych. Nie są uzależnione wprost od miąższości warstwy wodonośnej w rejonie odwiertu. Eksploatacja tego zbiornika na największą skalę odbywa się w rejonie miasta Żagań.

Teren opracowania znajduje się poza obrębem głównych zbiorników wód podziemnych.

Klimat

Według podziału klimatycznego Polski W. Okołowicza, teren gminy Żagań położony jest w krainie nr 56, której klimat jest kształtowany przez Sudety i w silnym stopniu modyfikowany przez wpływy oceaniczne.

Charakterystyczne cechy klimatu tego regionu są następujące:

- średnia temperatura stycznia – $-1,5^{\circ}\text{C}$,
- średnia temperatura lipca – $17,8^{\circ}\text{C}$,
- czas trwania zimy – 62 dni,
- czas trwania lata – 97 dni,
- liczba dni pogodnych – 63 dni,
- liczba dni pochmurnych – 115 dni,
- liczba dni z szatą śnieżną – 50 dni,
- roczna suma opadów – 640 mm.

Na omawianym obszarze przeważają wiatry południowo-zachodnie i zachodnie, przy czym najwyraźniej zaznacza się to latem. Najrzadziej występują wiatry z północy i północnego wschodu.

Na analizowanym obszarze można wydzielić następujące typy klimatu lokalnego:

- klimat terasy nadzalewowej – panują tu także korzystne warunki klimatyczne dla osadnictwa. Klimat jest kształtowany przez porastające ten obszar rozległe kompleksy leśne. Powoduje to wyrównanie dobowych przebiegów temperatury i wilgotności oraz zmniejszenie prędkości wiatrów. Tereny leśne mają korzystny wpływ na bilans wodny, zwłaszcza w okresach roztopowych. Wpływają także korzystnie na stan higieny atmosfery ze względu na wydzielanie dużych ilości bakteriologicznych olejków eterycznych oraz „filtrowanie” zanieczyszczeń. Na terenach tych mogą jednak powstawać okresowo warunki do tworzenia się rozległych zastoisk chłodnego powietrza;

- klimat den dolinnych – charakteryzuje się tendencją do częstych inwersji termicznych, a co za tym idzie powstawania mrozowisk, długiego okresu przymrozkowego i częstego tworzenia się mgieł. Powietrze zawiera podwyższone ilości pary wodnej. Panują tu niekorzystne warunki dla rozpraszania zanieczyszczeń. Generalnie są to niekorzystne warunki klimatyczne;

- topoklimat wilgotny terenów zalesionych - cechuje się dużym osłabieniem promieniowania słonecznego, zacisnością, wyrównanym profilem termicznym, podwyższoną wilgotnością względną powietrza oraz bakteriostatycznym działaniem olejków eterycznych.

Gleby

Gleby gminy Żagań są bardzo zróżnicowane pod względem składu mechanicznego i typologicznie, w zależności od położenia i warunków gruntowowodnych. Na terenach pozadolinnych wykształciły się gleby bielcowe, brunatne właściwe, brunatne wylugowane i

czarne ziemie: w obniżeniach terenu o stałe lub okresowo za wysokim poziomie wody gruntowej – gleby torfowe, mułkowo-torfowe i murszowo-mineralne, a w dolinach mady.

Na obszarze planu występują grunty rolne w przewadze IV klasy bonitacji. Znacznie mniejszy udział mają grunty kl. V i VI, w znikomym stopniu występują natomiast grunty klasy III i nieużytki.

Świat przyrody

W podziale zoogeograficznym Polski (wg A. Jakubowskiego) analizowany teren zaliczony jest do Krainy Południowobałtyckiej, regionu piaszczysk zachodniolubuskich.

Szata roślinna występująca na terenie gminy cechuje się dużą różnorodnością zbiorowisk i warunków ich występowania. Charakterystyczny jest strefowy układ zieleni związany z formą morfogenetyczną i aktualnym sposobem użytkowania.

Pod względem przyrodniczym obszar opracowania jest zróżnicowany. Dominują tu zbiorowiska upraw polowych. W obrębie użytków rolnych występują zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne o niewielkiej powierzchni.

Na obszarze planu znajdują się niewielkie kompleksy leśne należące administracyjnie do Nadleśnictwa Krzystkowice. Są to lasy mieszane dębowe, dębowo-lipowe oraz dębowo-sosnowe. Pod względem siedliskowym identyfikuje się grąd środkowo-europejski i subkontynentalny o kodzie 9170. Rosną przeważnie wzdłuż doliny Bobru i objęte są ochroną w ramach obszarów Natura 2000 (teren oznaczony symbolem 1.ZL na rysunku planu). Niewielkie fragmenty tego siedliska znajdują się na działce 295 obr. Stary Żagań (teren oznaczony symbolem 2.ZL na rysunku planu). Podlegają ochronie przed zmianą użytkowania. Lasy pełnią ważne funkcje przyrodniczą jako potencjalne miejsce występowania wielu gatunków flory i fauny, w tym gatunków chronionych. Pełnią również funkcje ochronne, w tym wodochronną, również retencyjną, rekreacyjną. Wpływają korzystnie na klimat lokalny, warunki bioklimatyczne i jakość powietrza. Kompleksy leśne położone we wschodniej części obszaru planu pełnią funkcje gospodarcze.

W rejonie starych zawodnionych wyrobisk występują tereny zadrzewione i zakrzewione a na ich brzegach rozwinęła się typowa roślinność wodna. Wzdłuż Bobru występuje zieleń nieurządzona stanowiąca obudowę biologiczną rzeki, którą reprezentują gatunki takie jak: dąb, wierzba, topola biała, olsza czarna, wraz z roślinnością wodnolubną. W niższych partiach dolin występuje tatarak, lilia wodna, trzcina.

Z grupy gatunków roślin objętych ochroną ścisłą na terenie gminy występują:, mącznica lekarska, torfowiec zakrzywiony i bagno zwyczajne, których obecność stwierdzono na terenach leśnych.

Szata roślinna w obrębie granic występowania złóż charakteryzują się niskimi wartościami przyrodniczymi ze względu na silną synantropizację. Nie zaobserwowano tu siedlisk cennych przyrodniczo.

W środowisku leśnym bytują największe ssaki: dziki i jelenie. W Borach Dolnośląskich (poza obszarem opracowania) spotkać można daniela. Licznie występują: lisy, kuny leśne, jenoty, borsuki, myszy leśna i polna, tchórze, piżmaki, nutrie. Gatunki będące pod ochroną prawną to: jeże, krety, wiewiórki, wydry, łasice, nietoperze, ryjówkowate. Część występujących tu gatunków zwierząt podlega Prawu Łowieckiemu. Wszystkie gatunki zwierząt łownych podlegają ochronie okresowej przypadającej na czas godów, narodzin i odchowu młodych. Organizacją ochrony, hodowli i pozyskania zwierząt łownych zajmują się koła łowieckie.

Ornitofauna występuje w największej koncentracji na obszarach nie zasiedlonych. Stwierdzono występowanie wielu gatunków gniazdujących typowo leśnych, jak m.in.: kowaliki, sikory. Na terenach leśnych stwierdzono występowanie gatunków ptaków objętych ochroną ścisłą, tj. kukułki, dzięciołów, puszczyka, pustułki, myszołowa. Rzeki i okoliczne lasy łąkowe stanowią ostoję i obszary łąkowe ptactwa wodnego i błotnego, m.in. gatunków ściśle

chronionych: perkoza, nurogęsi, żurawia, czapli, gągoła, a także dzikich kaczek, gęsi oraz łabędzi. Ponadto występują cenne chronione ptaki drapieżne, m.in. jastrzębie, bieliki. Często jest występowanie kawki, gawrona, wróbla. W obszarach zabudowanych wsi gminy Żagań znajdują się miejsca gniazdowania bociana białego.

Przedstawicielami gromady gadów, występującymi na terenie gminy są: jaszczurki zwinka i żyworodna, zaskroniec zwyczajny, padalec zwyczajny, żmija zygzakowata, gniewosz plamisty. Płazy reprezentowane są przez żaby: wodną, trawną, moczarową, jeziorkową, grzebiuszkę ziemną, ropuchy szarą i zieloną, kumaka nizinnego, rzekotkę drzewną oraz traszki zwyczajną i grzebieniastą. Wszystkie gatunki gadów i płazów objęte są ochroną ścisłą.

W wodach występują m.in. leszcze, okonie, płocie, szczupaki, węgorze, karpie, liny, karasie.

Świat bezkręgowców jest słabo poznany. Teren gminy poprzecinany jest strumieniami, rzekami i innymi zbiornikami wodnymi, co sprzyja życiu i rozwojowi wielu gatunków owadów. W wodach żyją również pijawki, małże, a w lasach licznie występują różne gatunki ślimaków. Rozpoznanie występującej fauny wymaga wieloletnich badań i w tym zakresie jest niepełne. Dotyczy to przede wszystkim owadów.

Prawne formy ochrony przyrody

Teren planu znajduje się w granicach specjalnego obszaru ochrony siedlisk Natura 2000 „Dolina Dolnego Bobru” PLH 080068 oraz obszaru chronionego krajobrazu "25 - Dolina Bobru".

Obszar chronionego krajobrazu został utworzony na podstawie Rozp. Nr 3 Woj. Lubuskiego z dn. 17 lutego 2005 r. (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego z 2009 r. Nr 4 poz. 99); następnie Uchwałą Nr XLV/534/14 Sejmiku Woj. Lubuskiego z dn. 24 lutego 2014 r. (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego z dn. 3 marca 2014r., poz. 564).

Celem ochrony tego obszaru jest zachowanie wartości przyrodniczych, rekreacyjnych oraz historycznych doliny rzeki Bóbr. OChK urozmaica rzeźba terenu, w szczególności malownicza dolina rzeki Bóbr. Dolina rzeki pełni również funkcję korytarza ekologicznego. Obszar „Doliny Bobru” położony jest na terenie gmin: Dąbie, Żagań i Miasto Żagań, Bobrowice, Krosno Odrzańskie, Małomice, Nowogród Bobrzański, Szprotawa (informacje ze strony internetowej Nadleśnictwa Żagań <http://www.zagan.zielonagora.lasy.gov.pl/>).

Obszar Specjalnej Ochrony Dolina Dolnego Bobru obejmuje biegnącą z południa na północ dolinę dolnego biegu Bobru na odcinku od Żagania do Dychowa w okolicy Krosna Odrzańskiego. Teren planu znajduje się w południowej części obszaru.

Ukształtowanie terenu całego obszaru jest typowe dla średniej wielkości rzek nizinnych ze stosunkowo głęboko wciętym korytem Bobru oraz różnej szerokości płaskimi terasami zalewowymi rozciągającymi się na obu jego brzegach. Przebieg rzeki ma charakter naturalny z meandrami i starorzeczami. Spadek podłużny doliny na tym odcinku jest znaczny: od 93 m n.p.m. w Starym Żaganiu do 50 m n.p.m. w Dychowie.

Krajobraz obszaru wyznacza sama rzeka o meandrującym przebiegu oraz towarzyszący jej płaski obszar terasy zalewowej w międzywalu. Brzegom rzeki towarzyszy zwykle pas nadrzecznych zarośli wierzbowych oraz pozostałości łągów wierzbowych. Terasa zalewowa stanowi mozaikę łąk i wkraczających na nie w wyniku sukcesji wtórnej zarośli krzewiastych i niewielkich zadrzewień, a także pól uprawnych, małych lub średniej wielkości lasów łągowych i grądowych oraz rozproszonych zbiorników wodnych.

W typach pokrycia terenu współdominują tereny otwarte (pola, łąki i towarzyszące im zarośla krzewiaste) oraz lasy liściaste. Brzegi koryta rzeki są zdominowane przez zarośla wierzb krzewiastych, bogato uzupełnione zadrzewieniami z wierzb drzewiastych.

Wśród roślinności łąkowej przeważają intensywnie uprawiane łąki świeże z rzędu Arrhenatheretalia (klasa Molinio-Arrhenatheretea). Bliżej rzeki pojawiają się łąki z rzędu

Molinietalia, zwykle ze związku *Alopecurion pratensis*. Wśród roślinności leśnej zdecydowanie współdominuje grąd środkowoeuropejski *Galio sylvatici-Carpientum betuli* (klasa *Querco-Fagetea*) oraz łągowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe *Ficario-Ulmetum minoris* (kl. *Querco-Fagetea*). Wśród zarośli i zadrzewień towarzyszących brzegom rzeki zdecydowanie dominuje zespół wiklin nadrzecznych *Salicetum triandro-viminalis* i zwykle wykształcony w formie szczątkowej w wąskim pasie nadrzeczny łąg wierzbowy *Salicetum albo-fragilis* (kl. *Saliceta purpureae*).

Obszar ma duże znaczenie dla zachowania ciągłości korytarza ekologicznego doliny rzeki wraz z występującymi tu licznymi biocenozyami dobrze zachowanych łągowych lasów dębowo-wiązowo-jesionowych *Ficario-Ulmetum minoris* (ok. 7% powierzchni) i grodu środkowoeuropejskiego (4 % powierzchni). Łącznie stwierdzono tu 15 rodzajów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Znajdują się tu także stanowiska trzepli zielonej, jelonka rogacza, a także bobra europejskiego. Ostoja ma duże znaczenie dla ochrony kozy złotawej.

2.2. Stan środowiska i występujące zagrożenia

Informacje o problemach środowiska istotnych z punktu widzenia projektu MPZP

Istniejące problemy ochrony środowiska, istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, to:

- zanieczyszczenie wód powierzchniowych i podziemnych wynikające z niedostatecznego skanalizowania obszaru i nadmiernym zużyciem środków chemicznych w rolnictwie;
- emisja zanieczyszczeń atmosferycznych ze źródeł punktowych (użytkowanie instalacji grzewczych o niskiej sprawności opartych o paliwa stałe), które napływają z terenów sąsiednich;
- degradacja klimatu akustycznego w otoczeniu dróg.

Powietrze atmosferyczne

Wyróżnia się trzy główne grupy zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego. Należą do nich źródła komunalno-bytowe, transport drogowy oraz przemysł.

Źródła komunalno-bytowe, w głównej mierze odpowiedzialne są za podwyższone stężenia zanieczyszczeń, szczególnie pyłu zawieszonego, benzo(a)pirenu i dwutlenku siarki, w sezonie zimowym. Stosowanie w lokalnych kotłowniach i domowych piecach grzewczych niskosprawnych urządzeń i instalacji kotłowych, ich zły stan techniczny i nieprawidłowa eksploatacja oraz spalanie złej jakości paliw (zasiarczonych, zapopielonych i niskokalorycznych węgli, mułów węglowych, a także wszelkich odpadów z gospodarstw domowych), są głównym powodem tzw. niskiej emisji. Duża ilość źródeł wprowadzających zanieczyszczenia z kominów o niewielkiej wysokości sprawia, że zjawisko to jest bardzo uciążliwe, gdyż zanieczyszczenia gromadzą się wokół miejsca powstawania, a są to najczęściej obszary o zwartej zabudowie mieszkaniowej.

Transport drogowy wpływa na całoroczny poziom tlenków azotu w powietrzu oraz podwyższony poziom pyłu zawieszonego PM10 i benzenu. Duże zanieczyszczenie powietrza występuje na skrzyżowaniach głównych ulic i dróg, przy trasach komunikacyjnych o dużym natężeniu ruchu biegnących przez obszary o zwartej zabudowie. Przyczyną nadmiernej emisji zanieczyszczeń ze środków transportu jest przede wszystkim zły stan techniczny pojazdów, ich nieprawidłowa eksploatacja, przestoje w ruchu spowodowane złą organizacją ruchu i zbyt małą przepustowością dróg.

Aktem prawnym regulującym dopuszczalne stężenia substancji w powietrzu jest Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu.

Oceny i wynikające z nich działania odnoszone są do jednostek terytorialnych nazywanych strefami, obejmujących obszar całego kraju. Podział kraju na strefy został wprowadzony Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza. Według tego podziału, wydziela się Strefę Lubuską, w obrębie której znajduje się przedmiotowy obszar. W strefie tej do oceny jakości powietrza przyjmuje się kryterium ochrony zdrowia ludzi oraz ochrony roślin.

Analizy i oceny jakości powietrza dokonuje się na podstawie wyników pomiarów pozyskanych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Na terenie województwa funkcjonuje Lubuska Sieć Monitoringu Zanieczyszczeń Powietrza. Badania prowadzone były w latach 2005-2010 pod kątem zawartości SO₂, NO₂, NO_x, CO, C₆H₆, O₃, pyłu PM10 oraz As, Cd, Ni, Pb i BaP. Analiza wyników badań zanieczyszczeń gazowych powietrza prowadzonych w latach 2005-2011 wykazała, iż na terenie badanej strefy zarejestrowano ponadnormatywne stężenia ozonu (do roku 2011, kiedy nie zanotowano przekroczeń), pyłu zawieszonego PM10, arsenu, bezno(a)pirenu (wg kryteriów ustanowionych dla ochrony zdrowia). Biorąc pod uwagę kryteria ustanowione dla ochrony roślin, zanotowano przekroczenia dopuszczalnych poziomów ozonu (O₃).

Wyniki badań stanowią podstawę do opracowania naprawczych programów ochrony powietrza mających na celu obniżenie stężeń szkodliwych substancji do dopuszczalnych poziomów. Program naprawczy zawiera analizę rozkładu i wielkości zanieczyszczeń oraz kierunki i zakres niezbędnych działań, które doprowadzą do przywrócenia obowiązujących norm na wytypowanych obszarach.

Analiza zgromadzonych w wojewódzkiej bazie danych podmiotów korzystających ze środowiska oraz protokołów z kontroli wykonywanych przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Zielonej Górze wskazuje na systematyczne zmniejszanie się emisji zanieczyszczeń do środowiska. Jest to związane głównie z ograniczeniami zużycia energii, w odniesieniu do wielkości produkcji oraz zamianą nośników energii na mniej szkodliwe dla środowiska.

Źródła emisji zanieczyszczeń powietrza na obszarze gminy

Na terenie gminy brak jest zorganizowanego systemu ciepłowniczego. Mieszkańcy posiadają ogrzewanie z własnych, lokalnych źródeł, o zasięgu ograniczonym do poszczególnych budynków. W związku z dużą liczbą kotłowni wykorzystujących jako paliwo węgiel kamienny, miał węglowy oraz koks (paliwa nieekologiczne), oprócz problemu emisji niskiej i stosowania nieekologicznych paliw, dochodzi jeszcze niska sprawność kotłowni. Stopniowo jednak obserwuje się zmianę nośników energii z paliw stałych w postaci węgla i koksu na paliwa ekologiczne, w tym głównie gaz i energię elektryczną, olej opałowy i brykiety ze słomy i odpadów stolarskich.

Źródłem emisji zanieczyszczeń są także zakłady produkcyjne. W istniejących urządzeniach oczyszczających zatrzymywane są głównie zanieczyszczenia pyłowe, brak natomiast urządzeń do neutralizacji zanieczyszczeń gazowych. Wśród substancji emitowanych przez zakłady przemysłowe zlokalizowane na terenie powiatu żagańskiego przeważają zanieczyszczenia charakterystyczne dla procesów spalania paliw dla celów energetycznych i technologicznych, czyli: dwutlenek siarki, tlenki azotu, tlenek węgla i pyły. Działalność małych zakładów produkcyjnych, nie podlegających obowiązkowi posiadania decyzji o dopuszczalnej emisji zanieczyszczeń do powietrza, problemy te powiększa.

Transport drogowy ma duży udział w emisji tlenu węgla, tlenków azotu, niemetanowych lotnych związków organicznych, dwutlenku węgla.

Emisję zanieczyszczeń do atmosfery powoduje również produkcja zwierzęca, która oddziałuje na środowisko przyrodnicze w sposób bezpośredni poprzez emisję z budynków inwentarskich zanieczyszczeń powietrznych (pyły, gazy: m.in. amoniak, metan, podtlenek azotu, drobnoustroje). Emisja toksycznych gazów i odorów w fermach zależna jest m. in. od systemu utrzymania. Zmniejszona ilość wydzielanych gazów notowana jest przy systemie ściółkowym. Szczególnie uciążliwe dla ludzi są odory, które rozprzestrzeniają się szybko i mają słabą zdolność do mieszania się z powietrzem.

Na rozprzestrzenianie się zanieczyszczeń, oprócz obecności emitentów, mają również wpływ duże przestrzenie leśne powodujące zmniejszenie prędkości kierunków wiatru, obszary rolnicze bez zalesień śródpolnych ułatwiające swobodne przemieszczanie się mas powietrza, a także deniwelacje terenu sprzyjające nagromadzeniu się zanieczyszczeń atmosferycznych.

Klimat akustyczny

Standardy jakości klimatu akustycznego zależą od funkcji i przeznaczenia terenu, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku. Na terenie planu nie wyszczególnia się terenów zabudowy chronionej przed hałasem.

Podstawowym źródłem hałasu na terenie gminy jest transport samochodowy. Przez obszar gminy przebiegają drogi o charakterze ponadlokalnym, do których należą drogi krajowe nr 298 (Granica Państwa – Łęknica – Żary – Żagań – Szprotawa) i DK nr 12 (E-36), docelowo autostrada A-12 Berlin-Wrocław oraz drogi wojewódzkie (dwa ciągi: Nowogród Bobrzański – Żagań i Kożuchów – Żagań – Iłowa – Lubań). Drogi te jednak przebiegają z dala od obszaru planu. Nie identyfikuje się tu emitorów hałasu drogowego, kolejowego i lotniczego.

Oprócz hałasu komunikacyjnego wpływ na stan środowiska akustycznego może również wywierać hałas przemysłowy. Na terenie gminy, w szczególności miasta Żagań, mieszczą się zakłady przemysłowe oraz warsztaty, których funkcjonowanie może pogorszyć jakość środowiska akustycznego na terenach przyległych. Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska zapewnienie właściwego kształtowania klimatu akustycznego w otoczeniu obiektów przemysłowych i warsztatów rzemieślniczych jest obowiązkiem ich właściciela (lub innego podmiotu posiadającego do nich tytuł prawny). Na mocy tej ustawy, działalność zakładów nie może powodować przekroczenia standardów emisyjnych, jeśli zostały ustalone, ani też powodować przekraczania standardów jakości środowiska poza terenem, do którego zarządzający ma tytuł prawny, a w przypadku utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania, poza tym obszarem. Na terenie gminy Żagań nie prowadzono pomiarów hałasu przemysłowego. Można jednak spodziewać się występowania uciążliwości związanych z hałasem na terenach mieszkaniowych bezpośrednio graniczących z terenami zakładów przemysłowych i warsztatów.

Na klimat akustyczny omawianego obszaru wpływa prowadzona eksploatacja kruszywa i przeróbka kruszywa, która ma miejsce w centralnej części opracowania. Dla mieszkańców okolicznych wsi dokuczliwy może być ruch pojazdów ciężkich przewożących kruszywo.

Jakość wód powierzchniowych

Na stan jakości wód powierzchniowych wpływa sposób zagospodarowania zlewni, stopień degradacji środowiska oraz warunki atmosferyczne panujące w danym rejonie. Wody powierzchniowe w znacznym stopniu są narażone na zanieczyszczenia pochodzenia antropogenicznego. Na stan jakości wód powierzchniowych na terenie gminy mają wpływ zanieczyszczenia obszarowe oraz punktowe.

Źródło zanieczyszczeń obszarowych stanowią przede wszystkim rolnictwo, co wynika z faktu stosowania nawozów sztucznych i naturalnych oraz środków ochrony roślin, hodowla zwierząt poprzez niewłaściwe składowanie obornika i gnojowicy oraz niewłaściwe lub zbyt częste stosowanie ich na polach, zanieczyszczone odcieki drenarskie oraz niedostatecznie rozwinięta sieć kanalizacji sanitarnej. Ścieki z gospodarstw domowych na przeważającej części gminy gromadzone są w zbiornikach wybieralnych.

Źródło zanieczyszczeń punktowych mogą stanowić nielegalne zrzuty surowych ścieków bytowo-gospodarczych bezpośrednio do cieków wodnych oraz zrzuty ścieków niedostatecznie oczyszczonych (nieodpowiadające warunkom pozwolenia wodno-prawnego).

Podstawowym aktem prawnym określającym zasady gospodarowania zasobami wodnymi jest Prawo wodne z dnia 18 lipca 2001 roku wraz ze szczegółowymi przepisami wykonawczymi. Obecnie obowiązują rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 listopada 2011 r. w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego jednolitych części wód powierzchniowych oraz rozporządzenie z dnia 15 listopada 2011 r. w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych. Badania jakości wód powierzchniowych prowadzi Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Zielonej Górze.

W ostatnich latach badane były najważniejsze przepływające przez Gminę Żagań rzeki, w tym przepływająca przy zachodniej granicy rzeka Bóbr. Punkt pomiarowy mieści się poniżej ujścia Szprotawy w miejscowości Małomice. Wody zaliczono do klasy II pod względem elementów biologicznych (według klasy pięciostopniowej), pod względem parametrów hydromorfologicznych uzyskała kl. I, pod względem parametrów fizykochemicznych II klasę, natomiast stan ekologiczny oceniono jako umiarkowany (wg skali 5-ciestopniowej). Ogólny stan wód oceniono jako zły.

Jakość wód podziemnych

Zagrożenia wód podziemnych wynikają z ich kontaktu z powierzchnią ziemi, wodami glebowymi, wodami powierzchniowymi oraz opadami atmosferycznymi. W miejscach, gdzie brak jest izolacji poziomu wodonośnego lub izolacja jest niepełna następuje szybka wymiana wody, a tym samym przemieszczanie się zanieczyszczeń.

Grunty podatne na infiltrację zanieczyszczeń do pierwszego poziomu wód podziemnych obejmują większość terenów gminy. Na terenach użytkowanych rolniczo i zabudowanych, a należących do tej kategorii, istnieje wysokie prawdopodobieństwo występowania zanieczyszczonych wód podziemnych. Do głównych zagrożeń wód podziemnych należą: niekontrolowane zrzuty nieoczyszczonych ścieków komunalnych, nieszczelne szamba oraz spływy nawozów sztucznych i pestycydów z terenów rolniczych. Zmiany stosunków wodnych polegają m.in. na

- naruszeniu naturalnych warunków zalegania górnego horyzontu wód podziemnych przez miejską zabudowę Żagania,
- przeobrażeniu lokalnych warunków hydrogeologicznych przez eksploatację wód podziemnych przez eksploatację wód podziemnych studniami ujęciowymi,
- zanieczyszczeniu lub pogorszeniu jakości wód podziemnych górnego horyzontu w miejscach niewłaściwego składowania odpadów.

Na obszarze województwa lubuskiego badania jakości wód prowadzi Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Zielonej Górze. Badania chemizmu wód podziemnych w ramach monitoringu diagnostycznego i operacyjnego prowadzone są przez Państwowy Instytut Geologiczny w Warszawie. Ocena jakości wód wykonywana jest w oparciu o rozporządzenie Ministra środowiska z dnia 21 grudnia 2015 roku w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych. W poprzednich latach ocenę

dokonywano na podstawie rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2008 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych.

Aktualne badania jakości wód podziemnych pochodzą z lat 2011-2012. Był wówczas chemizm jednolitych części wód podziemnych o numerze 69, obejmujących zasięgiem m.in. gminę Żagań. W wyniku badań wody zakwalifikowano do II i III klasy (dobry stan wód) jakości pod względem chemizmu.

Jakość gleb

Na stan gleb w gminie ma wpływ szereg czynników. Są to m.in. zanieczyszczenie gleb pierwiastkami i metalami ciężkimi, które jest następstwem działalności człowieka: emisji przemysłowych, zanieczyszczeń komunikacyjnych, nadmiernej chemizacji, czyli działań powodujących degradację biologiczną gleb i zanieczyszczenie wód gruntowych. Badania gleb pod kątem zawartości metali ciężkich i zakwaszenia prowadzone są przez Okręgową Stację Chemiczno-Rolniczą w Gorzowie Wlkp. w ramach monitoringu regionalnego. Pod względem zawartości siarki siarczanowej i metali ciężkich gleby gminy nie odbiegają od średniej dla województwa lubuskiego. Stężenia siarki siarczanowej były niskie i średnie, a metali ciężkich – naturalne i podwyższone zawartości (w glebach gminy Żagań I stopień – zawartość ołowiu, niklu, cynku i kadmu).

Do innych źródeł zanieczyszczeń gleb zalicza się zanieczyszczenie gleb związane z gospodarką rolną, spowodowane odpadami z produkcji zwierzęcej i zanieczyszczenie gleb ściekami bytowymi. To ostatnie spowodowane jest przez ścieki komunalne trafiające bez oczyszczenia do wód powierzchniowych lub przez nieszczelne szamba do wód gruntowych.

2.3. Tendencje przeobrażeń przy braku realizacji MPZP

W przypadku braku planu miejscowego będącego przedmiotem niniejszej analizy, większość obszaru planu pozostanie w dotychczasowym użytkowaniu. Oznacza to brak zmian w krajobrazie i stanie jakości środowiska. W dalszym ciągu będą prowadzone uprawy rolnicze (an części terenu) i gospodarka leśna. Kontynuowane będzie wydobycie złóż, zgodnie z posiadaną przez inwestora koncesją. Przekształcenia w środowisku wiązać się będą z wykonaniem wykopów, a następnie rekultywacji wyrobisk w kierunku wodnym. Charakter zmian w środowisku będzie zbliżony do oddziaływań opisywanych w niniejszej prognozie.

3. Analiza ustaleń planu i ocena zgodności z uwarunkowaniami ekofizjograficznymi

Większość przestrzeni planu miejscowego będzie miejscem powierzchniowej eksploatacji złóż piasków ze żwirem „Grajówka – Zbiornik Pole Północne”, „Grajówka - Zbiornik Pole Południowe”. Wydobywanie będzie jak dotychczas, metodą odkrywkową, spod lustra wody. W projekcie planu opisuje się granice przestrzeni wydobywania wyznaczając tereny PG (obszar górniczy – teren powierzchniowej eksploatacji złoża). Zachowuje się większość lasów, układ drogowy oraz część terenów rolnych.

Realizacja ustaleń planu będzie oznaczać zmiany w krajobrazie części terenów rolnych i leśnych. Istniejąca przestrzeń wybranych terenów ulegnie przekształceniu w krajobraz zurbanizowany – kopalni odkrywkowej. Zgodnie z wymogami ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych, wyłączenie gruntów z produkcji roślinnej będzie wymagać uzyskania zgody na przeznaczenie gruntów na inne cele. Zniszczenie cennej i przydatnej dla rolnictwa pokryw glebowej oraz fragmentu lasów należy uznać za niekorzystne. Część gleb może zostać

zachowana i posłużyć jako podłoże dla kształtowania terenów biologicznie czynnych na terenach kopalni, jednak prawdopodobnie nie będzie wykorzystywana rolniczo.

Działanie zakładu górniczego i sposób wydobywania złoża wymaga ustanowienia obszaru i terenu górniczego. Obecnie ustalony został obszar i teren górniczy dla złoża „Grajówka - Zbiornik Pole Południowe”. Dla złoża „Grajówka - Zbiornik Pole Północne” obszar i teren górniczy zostanie określony w koncesji na wydobywanie złoża.

Wydobywanie kopalin ze złoża metodą odkrywkową kwalifikuje się jako przedsięwzięcie mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Inwestycja polegająca na wydobywaniu złóż poddana będzie procedurze oceny oddziaływania na środowisko przedsięwzięcia, której jednym z elementów powinien być raport oddziaływania na środowisko. W raporcie tym zostaną określony szczegółowy wpływ na poszczególne elementy środowiska, w oparciu o szczegóły techniczne wydobywania złoża. Postępowanie takie jest niezbędne dla uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia.

Plan miejscowy zapewnia integrację wszelkich działań podejmowanych w granicach obszaru górniczego w celu wykonania działalności określonej w koncesji na wydobywanie złoża, zapewnienia bezpieczeństwa powszechnego oraz ochrony środowiska. Stwarza się również odpowiednie warunki dla funkcjonowania infrastruktury technicznej i drogowej na potrzeby funkcjonowania odkrywek. Na terenach PG dopuszcza się możliwość funkcjonowania obiektów obsługi eksploatacji – zakładu górniczego (w tym budynków administracyjnych) i zakładu przeróbki złoża.

W planie miejscowym nie opisuje się szczegółów technicznych eksploatacji złóż. Prowadzenie gospodarki masami ziemnymi lub skalnymi jest przedmiotem odrębnych dokumentów – projektu zagospodarowania złoża i planu ruchu zakładu górniczego. Mimo to można przyjąć, że masy ziemne po wydobywaniu będą składowane na zwałowiskach, następnie urobek po obróbce będzie przygotowywany do załadunku i wywiezienia poza teren zakładu górniczego. Ruch pojazdów będzie się odbywał drogami wewnętrznymi, natomiast urobek transportowany będzie drogą gminną.

Eksploatacja kruszyw z płytko zalegającego złoża nie będzie wymagać prowadzenia robót strzałowych. Złóża takie eksploatuje się metodą odkrywkową za pomocą specjalistycznych koparek i innych urządzeń umożliwiających wydobywanie złoża. Na terenie zakładu górniczego urobek ładowany będzie na samochody ciężarowe i wywożone poza obręb kopalni. Dopuszcza się również prowadzenie prac związanych z obróbką złoża. Możliwe jest zatem postanie budynków. Oprócz emisji hałasu, zagrożeniem dla środowiska mogą być wycieki paliwa i innych płynów eksploatacyjnych z urządzeń pracujących na złożu. Na etapie sporządzania planu miejscowego trudno jednak ustalić jaką skalę i charakter mogą przybrać wymienione uciążliwości w nowej kopalni. Będzie to uzależnione od sposobu wydobywania złoża, zastosowanych technologii, które nie są w chwili obecnej ustalone i nie określa się ich w planie.

Obszar planu sąsiaduje z zabudowaniami wsi Stary Żagań i Pożarów. Lokalizowanie terenów wydobywczych obok mieszkaniowych może być niekorzystne i stanowić źródło konfliktów przestrzennych. Szczególnie dokuczliwy dla mieszkańców jest hałas przemysłowy, który ze względu na swój charakter (zazwyczaj ciągła praca urządzeń) oceniany jest jako najbardziej uciążliwe źródło hałasu. W zakresie ograniczenia potencjalnych uciążliwości związanych z działalnością terenów kopalni (przede wszystkim związanych z emisją hałasu) zastosowanie mają przepisy ustawy Prawo ochrony środowiska. Zgodnie z art. 144 ww. ustawy, eksploatacja instalacji powodująca wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza, emisję hałasu oraz wytwarzanie pól elektromagnetycznych nie powinna powodować

przekroczenia standardów jakości środowiska poza terenem, do którego prowadzący instalację ma tytuł prawny. W tym względzie istotne będzie zastosowanie odpowiednich technologii zabezpieczających przed szkodliwymi emisjami lub odpowiednie rozlokowanie funkcji na terenach wydobywczych. Obowiązek ograniczenia negatywnego wpływu do terenu zajmowanego przez inwestora powinno wymusić takie rozplanowanie funkcji, aby nie powodowały one negatywnego wpływu na zdrowie i jakość życia ludzi. Od strony zabudowy mieszkaniowej nie powinno się lokalizować zakładu przerobczego, a także innych instalacji generujących hałas np. placów przeładunkowych, parkingów maszyn i pojazdów ciężkich itp. Projekt planu nie rozstrzyga się takich kwestii, niemniej jednak nie tworzy przeszkód dla wprowadzenia ograniczeń w zagospodarowaniu na terenie inwestora. Wybór technologii zabezpieczających pozostawiać będzie w gestii zarządcy terenu. Warto zwrócić uwagę, że obecnie stosowane technologie pozwalają skutecznie ograniczyć szkodliwe emisje w granicach działki inwestora.

Zdejmowana z powierzchni złoża gleba i humus składowane oddzielnie posłużą do końcowej rekultywacji wyrobisk. Plan miejscowy narzuca maksymalne wykorzystanie mas ziemnych i skalnych do rekultywacji zakładu górniczego.

Wydobycie kopaliny zmienia charakter terenu. Powstaną zagłębienia, które będą wypełniać się wodą. Przewiduje się rekultywację w kierunku wodnym lub leśnym. Wyrobiska mogą zostać wypełnione wodą, a także służyć będą gospodarce leśnej.

W projekcie planu ustala się przestrzeń przewidzianą na urządzenie powierzchni biologicznie czynnej w obrębie działek budowlanych. Pozostawienie tej powierzchni jest istotne ze względu na potrzeby retencji wód opadowych i roztopowych przez podłoże. Ponadto jest to przestrzeń mogąca zostać zagospodarowana zielenią.

Na terenie planu stwarza się warunki dla wyposażenia terenów w systemy infrastruktury technicznej.

Wprowadza się obowiązek odprowadzania ścieków do sieci kanalizacyjnej, skąd trafiać będą do oczyszczalni ścieków, przy czym w przypadku braku możliwości odprowadzenia ścieków do kanalizacji sanitarnej dopuszcza się odprowadzenie ścieków do szczelnych zbiorników bezodpływowych. Zaznacza się, że zgodnie z przepisami ustawy Prawo Wodne, gromadzenie ścieków (w szambach) na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią jest zabronione, jednak istnieje możliwość uzyskania zwolnienia od zakazu, które wydaje Dyrektor regionalnego zarządu gospodarki wodnej. Obecnie na terenie kopalni ścieki bytowe gromadzone są w szambie o pojemności 10 m³, które opróżniane jest według potrzeb przez Miejskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania i Robót Drogowych Sp. z o.o. na podstawie składanych zgłoszeń. Rocznie wytwarzanych jest około 120 m³ ścieków. Należy założyć, że odprowadzanie ścieków bytowych odbywać się będzie w dotychczasowy sposób.

Ścieki przemysłowe będą odprowadzane do sieci kanalizacji. Ponadto ustala się sposób postępowania ze ściekami przemysłowymi przed ich wprowadzeniem do systemu kanalizacji sanitarnej zgodnie z przepisami odrębnymi.

Wody opadowe i roztopowe z terenów dróg będą odprowadzane do kanalizacji deszczowej, będą mogły być również retencionowane, w tym gromadzone w wyrobiskach. W zakresie odprowadzania wód opadowych i roztopowych pochodzących z terenów utwardzonych (np. parkingów, utwardzonych placów) obowiązuje usunięcie substancji określonych w przepisach odrębnych, przed ich wprowadzeniem do kanalizacji deszczowej lub do odbiornika (zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 18 listopada 2014 r. w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi, oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego).

Ustalenia planu wprowadzają obowiązek pozyskiwania ciepła w oparciu o indywidualne rozwiązania przy zastosowaniu paliw proekologicznych, o niskim stopniu zanieczyszczeń środowiska, takich jak gaz, olej opałowy, drewno, biomasa. Dopuszcza się

stosowanie odnawialnych źródeł energii, za wyjątkiem pomp ciepła i wodnych pomp ciepła. Takie rozwiązanie należy uznać za korzystne.

Projekt planu został sporządzony zgodnie z przepisami ochrony środowiska, uwzględnia także istniejące uwarunkowania ekofizjograficzne. Środowisko cechuje się poprawnym stanem, jest odporne na degradację i zachowuje zdolność do regeneracji. Należy zwrócić uwagę na zachowanie równowagi przyrodniczej pomiędzy terenami zainwestowanymi a przyrodniczo cennymi, do których należą lasy z siedliskami przyrodniczymi, a także dolina Bobru. Elementy te stanowią również o walorach krajobrazowych terenu planu. Oprócz tego zwraca się uwagę na konieczność ograniczenia negatywnych oddziaływań związanych z eksploatacją złoża do minimum. W szczególności dotyczy to zachowania standardów akustycznych na terenach mieszkaniowych przylegających do obszaru planu wsi. Z punktu widzenia ochrony przyrody niekorzystne będzie zniszczenie pokrywy glebowej, fragmentu lasu, a także likwidacja zadrzewień śródpolnych. Po zakończeniu eksploatacji nastąpi jednak rekultywacja, dzięki której zostaną przywrócone walory przyrodnicze i użytkowe terenów. W ostatnich latach zrekultywowano 12 ha terenów powydobywczych.

Warto odnotować, że eksploatacja złoża odbywa się etapowo. Odbywa się ona na kwaterach o wielkości zazwyczaj kilku hektarów, które podlegają rekultywacji w miarę wyczerpywania się zasobów złoża. Następnie podejmuje się wydobycie na kolejnych działkach. Nie wystąpi zatem efekt kumulacji polegający na prowadzeniu eksploatacji na całej powierzchni złoża.

Obecność cennych gospodarczo złóż surowców mineralnych zdecydowało o utworzeniu na terenie gminy kopalni. Z punktu widzenia interesu społecznego taki kierunek zagospodarowania przestrzeni jest zrozumiały i zgodny z istniejącymi uwarunkowaniami.

W odniesieniu do zabezpieczenia innych składników środowiska (powietrza, wód, klimatu akustycznego) obowiązującą będą w głównej mierze przepisy odrębne. Projekt planu nie tworzy przeszkód dla zastosowania środków ograniczających negatywne oddziaływanie ze strony terenów wydobywczych. Zwraca się uwagę, że negatywny wpływ na środowisko powinien ograniczać się do granic terenu górniczego, który w przypadku złoża „Grajówka - Zbiornik Pole Północne” jeszcze nie został wyznaczony.

Projekt planu jest zgodny z polityką przestrzenną nakreśloną w „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Żagań”. Rodzaj oraz ilość zagrożeń dla środowiska, mogących wystąpić po uchwaleniu opisywanego dokumentu, jest trudna do oszacowania. Oddziaływanie planowanych inwestycji na środowisko uzależnione będzie od stopnia realizacji postanowień planu oraz charakteru wybranych przeznaczeń na poszczególnych terenach.

4. Przewidywany wpływ realizacji ustaleń projektowanego dokumentu na środowisko

4.1. Wpływ realizacji ustaleń projektu omawianego dokumentu na poszczególne elementy środowiska

W niniejszym rozdziale dokonano analizy wpływu realizacji projektu omawianego dokumentu na zasoby naturalne rozumiane jako poszczególne komponenty środowiska przyrodniczego i kulturowego. Według definicji zamieszczonej w Encyklopedii PWN (encyklopedia.pwn.pl), zasoby naturalne to „twory organiczne (rośliny, zwierzęta, ekosystemy) i nieorganiczne (atmosfera, wody, minerały), wykorzystywane przez człowieka w procesie produkcji i konsumpcji”.

Oddziaływanie na świat przyrody i bioróżnorodność

Planowane zmiany użytkowania terenów polegać będą na likwidacji większości zbiorowisk użytków rolnych. W wyniku utworzenia kopalni przekształcenia będą zupełne. Oprócz tego zniszczone zostaną zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne, które tworzą enklawy bioróżnorodności w przestrzeni upraw polowych.

Przewiduje się, że w wyniku realizacji ustaleń MPZP zlikwidowanych zostanie ok. 7 ha lasu gospodarczego rosnącego w północnej części terenu, w sąsiedztwie zabudowań wsi Pożarów. Nie identyfikuje się tu cennych przyrodniczo siedlisk. Siedliska 9170 występujące na pozostałych terenach nie podlegają antropopresji. Lasy, w których znajdują się płaty tych siedlisk zostają zachowane. Wyodrębniono je jako tereny 1.ZL i 2.ZL.

Teren kopalni odkrywkowej pozbawiony będzie wartości przyrodniczych. Poziom różnorodności biologicznej ulegnie spadkowi. Zmiany jakie nastąpią w toku tworzenia i funkcjonowania kopalni można ocenić jako negatywne. W przyszłości na zwałowiskach i skarpach odkrywki pojawiać się mogą formacje roślin pionierskich, które mogą zostać usunięte przy podjęciu prac rekultywacyjnych.

Po zakończeniu wydobycia złoża i zamknięciu kopalni nastąpi rekultywacja terenu. Wyrobiska zostaną zalane wodą lub zalesione. Zalesień należy spodziewać się w miejscu wyciętego lasu.

Powstanie nowych zbiorników z wodą można ocenić pozytywnie. Zmiany w świecie przyrody oznaczać będą pojawienie się ekosystemu wodnego, a co za tym idzie pojawienie się gatunków roślin i zwierząt typowych dla środowiska wód stojących. Stawy mogą stać się ostoją dla ptactwa wodnego. Podobne stawy powstały w wyniku rekultywacji wyrobisk w istniejącej kopalni, co spowoduje pozytywny efekt kumulacji dostępności siedlisk przydatnych dla ptactwa wodnego.

W dalszym ciągu funkcjonować będą ekosystemy rolne i leśne na terenach, których nie przeznaczają się do zainwestowania. Za niekorzystne uznaje się możliwość wprowadzenie zagospodarowania w strefie ekotonowej pomiędzy lasami a terenami przeznaczonymi do zainwestowania. Uznaje się, że strefa przejściowa między różnymi środowiskami charakteryzuje się szczególnym bogactwem przyrodniczym. Oprócz gatunków związanych z sąsiadującymi środowiskami mogą tu występować gatunki żyjące wyłącznie w warunkach panujących w takiej strefie styku, dlatego ekoton jest bogatszy w gatunki niż sąsiadujące z nim środowiska.

Planowana eksploatacja złóż piasków i żwirów nie spowoduje obniżenia zwierciadła wód gruntowych, co mogłoby niekorzystnie wpłynąć na stan sanitarny lasów (zmniejszenie możliwości zasilania drzewostanu w wodę). Złoża są zawodnione co sprawia, że eksploatacja będzie się odbywać spod lustra wody. Teren planu jest zalewany wodami powodziowymi co zapewnia funkcjonowanie ekosystemów leśnych zależnych od okresowej stagnacji wód.

Zagospodarowanie terenów rolnych i części terenów leśnych spowoduje ograniczenie możliwości przemieszczania się gatunków, zwłaszcza pomiędzy terenami leśnymi. Stanowic one będą izolowane wyspy pomiędzy terenami eksploatacyjnymi. Funkcjonowanie korytarza ekologicznego ciągnącego się doliną Bobru nie będzie zagrożone. Planowane zagospodarowanie nie powinno bezpośrednio ingerować w koryto rzeki i nie powinno wywierać wpływu na stan wód w rzekach.

Oddziaływanie na gleby i powierzchnię ziemi

Na obszarach przeznaczonych pod wydobycie kruszyw naturalnych wykonane zostaną wcięcia, które spowodują obniżenie terenu prawdopodobnie o kilka metrów w stosunku do istniejącego poziomu. Na terenach tych powstaną zwałowiska mas ziemnych. Gleby z tych

zwałowisk po zakończeniu eksploatacji mogą być wykorzystane do rekultywacji wyrobisk poeksploatacyjnych.

W wyniku prowadzonej eksploatacji powstaną wyrobiska wypełnione wodą o głębokości 3 – 15 m. Powstałe dotychczas wyrobisko zostanie połączone z projektowanym zbiornikiem 1, 2 i 4 (obszary projektowanej eksploatacji) i charakteryzować się będzie urozmaiconą linią brzegową. Łączny obszar wyrobisk poeksploatacyjnych wypełnionych wodą wynosić będzie ok. 86 ha.

Zdejmowanie, transport i zagospodarowanie mas ziemnych zalegających nad złożem prowadzony będzie w miarę postępu eksploatacji kopaliny. Planuje się selektywne zdejmowanie nadkładu, oddzielnie warstwa gleby od pozostałej części nadkładu. Przy usuwaniu nadkładu miejscem tymczasowego składowania mas nadkładowych będzie obszar zachodni w pasie ochronnym od rzeki Bóbr, pomiędzy granicą projektowanego obszaru górniczego oraz granicą eksploatacji. Zgromadzony materiał będzie w przyszłości wykorzystany do budowy zabezpieczeń przeciwpowodziowych utworzonych wyrobisk poeksploatacyjnych/kopalni. Materiał z przyzmy użyty będzie do prowadzenia robót rekultywacyjnych polegających na odbudowie skarp wyrobisk poeksploatacyjnych. Masy nadkładowe, które nie znajdą miejsca na tymczasowych zwałowiskach w pasach około wyrobiskowych, będą składowane w wyrobisku poeksploatacyjnym jako zwałowiska wewnętrzne w celu rekultywacji dna zbiornika. Zabieg ten pozwoli na złagodzenie dużych depresji oraz spadków w obrębie linii brzegowej zbiornika. Powstające w trakcie przeróbki frakcje pylaste z procesu płukania kruszywa oraz część frakcji 0-2 mm, która nie znajduje nabywców zostanie wykorzystana, w ramach prac rekultywacyjnych, do wypłycania zbiornika poeksploatacyjnego i budowy terenów rekreacyjnych. Rekultywacja w/w terenów kopalnianych prowadzona będzie etapami, na podstawie projektu technicznego zgodnie z zapotrzebowaniem inwestora oraz w zgodzie z obowiązującą literą prawa¹.

Przekształcenia w przestrzeni będą miały miejsce na terenach rolniczych. Nastąpią nieodwracalne zmiany polegające na likwidacji użytków rolnych, a co za tym idzie zniszczenie przydatnych dla rolnictwa gleb.

Oddziaływanie na powietrze atmosferyczne

W szczególnych przypadkach działalność kopalni odkrywkowej może powodować emisje zanieczyszczeń pyłowych. Emisje te mają charakter niezorganizowany i powstawać mogą bezpośrednio w toku prac odkrywkowych oraz przybrać formę wtórnego pylenia z powierzchni pozbawionych szaty roślinnej. Emisja w głównej mierze jest uzależniona od czynników atmosferycznych, tj. długotrwałej suszy i silnych wiatrów. Oddziaływania te będą występować sporadycznie i będą miały charakter miejscowy, dzięki czemu nie powinny powodować zagrożenia dla sąsiednich terenów.

W przypadku samej eksploatacji złoża należy zwrócić uwagę, że złożo jest zawodnione i będzie eksploatowane spod lustra wody, co oznacza, że pylenie nie będzie występować.

Oprócz tego będzie występować emisja pyłowo-gazowa, pochodząca ze spalania paliwa w silnikach spalinowych maszyn i urządzeń, pracujących na terenie kopalni. Za powstawanie emisji pyłowo-gazowej mogą być odpowiedzialne także spalanie paliw do ogrzewania budynków, a także transport samochodowy.

Zakończenie działalności kopalni i zrehabilitowanie terenu oznaczać będzie zaprzestanie emisji związanej z jej prowadzeniem.

¹ Na podstawie Karty informacyjnej przedsięwzięcia dla Kopalni Surowców Mineralnych „Gryzyce”.

Oddziaływanie na klimat lokalny

Przyszłe zagospodarowanie terenu nie powinno wpłynąć modyfikująco na klimat lokalny. Niewielkie modyfikacje topoklimatu mogą natomiast występować miejscowo w wyrobiskach, gdzie możliwe będą inwersje temperatur. Słabo przewietrzane zagłębienia mogą stanowić miejsce stagnowania powietrza. Po zamknięciu kopalni i rekultywacji terenu klimat miejscowy będzie typowy dla terenów wilgotnych, związanych z wodami stojącymi lub leśnych.

Oddziaływanie na klimat akustyczny

Plan miejscowy znajduje się w bliskiej odległości kilkudziesięciu metrów od zabudowań wsi Stary Żagań i Pożarów co powoduje, że działalność kopalni może wpływać na klimat akustyczny terenów mieszkaniowych.

Źródłem hałasu to prace wydobywcze oraz transport samochodowy. Wielkość emisji zależy od sposobu wydobycia, zastosowanych technologii, wyboru maszyn itp. Zgodnie z przepisami odrębnymi, emisje te powinny zamknąć się w granicach terenu górniczego (dla złoża „Grajówka - Zbiornik Pole Północne” nie jest on jednak jeszcze wyznaczony, ale należy oczekiwać, że nie będzie wykraczał poza granice planu, tak jak w przypadku złoża „Grajówka - Zbiornik Pole Południowe”). W celu ograniczenia uciążliwości akustycznych w decyzji środowiskowej powinno ustalić się nakaz prowadzenia prac wydobywczych w porze dziennej (od 6 do 22). Korzystnym rozwiązaniem jest składowanie zwałowisk od strony występowania okolicznych terenów mieszkaniowych. Emisje te znikną po zamknięciu kopalni i rekultywacji terenu.

Pomiary i obliczenia wykonane przez inwestora w przeszłości wykazały, że istniejący zakład emituje do środowiska hałas, który dla zamieszkujących w najbliższym otoczeniu kopalni mieszkańców w przypadku pracy na I i II zmianie dla prowadzonych robót nie przekracza obowiązujących standardów akustycznych. Zakład nie prowadzi eksploatacji w porze nocnej.

Istotnym źródłem hałasu może być ruch pojazdów przewożących piasek i żwir. Uciążliwości będą odczuwalne w otoczeniu dróg, którymi odbywać się będzie transport kruszywa. Po rekultywacji emisje z sektora transportowego zmniejszą się.

Oddziaływanie na wody powierzchniowe i podziemne

Potencjalne zagrożenie dla jakości wód podziemnych jest związane jest z przedostawaniem się do podłoża substancji ropopochodnych z silników maszyn wykorzystywanych do wydobycia złoża oraz ciężarówek transportujących kruszywo. Taka sytuacja może zaistnieć w przypadku nieprawidłowej eksploatacji urządzeń i pojazdów pracujących na terenie kopalni oraz w przypadku wystąpienia awarii. Zaznacza się, że wody podziemne występujące na terenie odkrywki nie należą do warstw eksploatowanych w celu zaopatrzenia ludności w wodę pitną, dlatego też ewentualne zanieczyszczenia nie będą stanowić zagrożenia dla ludzi. Potencjalne emisje mogą natomiast wpływać na stan wód powierzchniowych Bobru.

Dla ochrony jakości wód podziemnych przyjęto korzystne rozwiązania polegające na obowiązku odprowadzania ścieków komunalnych do kanalizacji.

Eksploatacja złoża nie będzie powodowała zmian w stosunkach wodnych. Złoże jest zawodnione i eksploatacja będzie się odbywać spod lustra wody.

W ramach aktualizacji map wydobywczych wykonywanych przez inwestora, prowadzone są pomiary piętrenia wyrobiska. Jak dotąd nie wykazano znaczących wahań poziomu wodonośnego. Stabilność poziomu piętrenia wody, a także zmniejszenie obszaru eksploatacji powoduje, że realizacja przedsięwzięcia, które objęte jest Planem gospodarowania

wodami na obszarze dorzecza Odry i ujęte w Regionie wodnym Środkowej Odry nie spowoduje nieosiągnięcia celów środowiskowych w kontekście spełnienia wymogów Ramowej Dyrektywy Wodnej.

Planowana eksploatacja znajduje się w zasięgu występowania obszarów szczególnego zagrożenia powodzią. Obecność kopalni może mieć wpływ na przepływ wód powodziowych. Wykopane i zeskładowane w hałdach kruszywo oraz inne masy ziemne (skała płonna) mogą być w wyniku przepływu fali powodziowej przemieszczane w sposób niekontrolowany. Może to tworzyć przeszkodę w przepływie wód powodziowych. Ponadto mogą wystąpić zjawiska erozyjne np. obrywy skarp na obrzeżach zakładu górniczego, co może powodować szkody materialne na terenie kopalni oraz terenach bezpośrednio do niej przyległych. Przemieszczanie luźno składowanego kruszywa może prowadzić do szkód np. uszkadzać budowle wodne, a także urządzenia i obiekty mieszczące się na terenie kopalni. Luźno składowany materiał skalny o niewielkich frakcjach prowadzi będzie do zamulania koryta rzeki w dół biegu poniżej kopalni. Z drugiej strony pogłębienie terenów zalewanych przez powódź spowoduje, że omawiany teren zwiększy swoją pojemność i część wód zostanie zatrzymanych.

W projekcie planu ustalono warunki dla gromadzenia mas ziemnych i skalnych tak, aby nie utrudniały ochrony przed powodzią lub zwiększały zagrożenia powodziowe. Zwałowiska będą musiały być formowane w taki sposób, aby nie zakłóciły swobodnego przemieszczania się fali powodziowej, a także nie powodowały nadmiernej erozji. Wymagać to będzie podjęcia rozwiązań organizacyjnych ze strony inwestora oraz uzyskania odpowiednich decyzji administracyjnych.

Oddziaływanie na krajobraz, zabytki i dobra materialne

W wyniku utworzenia kopalni odkrywkowej nastąpi całkowite przeobrażenie krajobrazu rolniczego. Zostaną wykonane wykopy w powierzchni terenu, a także sztuczne wypiętrzenia w postaci zwałowisk. Po zakończeniu eksploatacji nastąpi rekultywacja terenu polegająca na zalaniu wyrobisk wodą i wprowadzeniu gospodarki wodnej lub wprowadzenie zalesień.

Zbiorniki wodne mogą być wykorzystywane rekreacyjnie, co zwiększy atrakcyjność terenu pod kątem wykorzystania turystycznego. Stawy będą również mogły być odbierane jako pozytywna dominanta w obrębie terenów leśnych i rolnych. Przekształcenia w krajobrazie będą duże i częściowo odwracalne.

Na terenie planu identyfikuje się dobra kultury, które obejmuje się ochroną. Należą do nich stanowiska archeologiczne oraz elementy krajobrazu kulturowego, do których zalicza się sąsiadujący z terenem planu kościół filialny pw. Najświętszej Maryi Panny Królowej Polski w miejscowości Stary Żagań.

Teren pozbawiony jest zabudowy. Realizacja postanowień planu miejscowego nie będzie miała negatywnego wpływu na środowisko kulturowe gminy. Nie przewiduje się wystąpienia negatywnych oddziaływań na dobra materialne.

Oddziaływanie na ludzi

Dopuszczone w planie kategorie przeznaczenia i funkcji terenów mogą powodować negatywne oddziaływanie na środowisko życia mieszkańców przyległych od wschodu miejscowości Stary Żagań i Pożarów. Oddziaływanie kopalni w zakresie emisji zanieczyszczeń pyłowych i hałasu może powodować uciążliwości odczuwalne przez mieszkańców. Jakość środowiska i warunki zamieszkiwania na pozostałych terenach nie powinny ulec niekorzystnym przekształceniom o charakterze znaczącym.

Rozpatrując oddziaływanie na ludzi należy poruszyć aspekt społecznych skutków działalności górniczej. Wydobycie złóż będzie stymulować dalszy rozwój gospodarczy gminy poprzez pobudzenie przemysłu budowlanego opartego o wykorzystanie kopalin.

Opis oddziaływań o charakterze skumulowanym

Potencjalne oddziaływania skumulowane obejmują emisję hałasu oraz emisje zanieczyszczeń gazowych i pyłowych do atmosfery. Hałas powodowany będzie transportem samochodowym na drogach obsługujących ruch w kierunku obszaru zainwestowania oraz wewnątrz omawianego terenu. Efekt kumulacji będzie miał miejsce w przypadku równoległej eksploatacji złoża „Grajówka – Zbiornik Pole Północne” i „Grajówka – Zbiornik Pole Południowe”.

Przyjmując hipotetycznie, iż oba złoża eksploatowane byłyby częściowo w tym samym czasie efekt skumulowanego oddziaływania dotyczyłby głównie uciążliwości związanych z transportem urobku. Uciążliwość ta ograniczona byłaby do trasy przejazdu samochodów. W związku z faktem iż trwają prace związane z podjęciem eksploatacji ze złoża Stoszyce, trwają również prace dotyczące realizacji trasy transportu urobku. Trasa transportu kruszywa przebiega nowym śladem, równoległe do drogi wojewódzkiej. Na terenie przebiegu planowanej drogi brak jest terenów chronionych podlegających ochronie na podstawie Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. Brak jest również chronionych gatunków zwierząt roślin oraz siedlisk przyrodniczych które mogłyby zostać zniszczone w trakcie realizacji inwestycji. Obszar przewidziany pod inwestycję w całości stanowią tereny rolne. Zgodnie z kartą informacyjną przedsięwzięcia budowy drogi, na etapie eksploatacji przedmiotowego połączenia komunikacyjnego analizowano emisje hałasu. Analiza wykazała najwyższy poziom hałasu w porze dziennej i nocnej na poziomie 70,5 dB w pasie drogowym. Biorąc pod uwagę kwalifikację terenów pod kątem ochrony przed hałasem obszar w bezpośrednim otoczeniu drogi to tereny rolne. W związku z powyższym projektowana droga nie będzie stanowiła uciążliwości dla najbliższych położonych terenów mieszkalnych. Z karty informacyjnej przedmiotowej drogi wynika również, iż nie zostaną przekroczone dopuszczalne normy, jeżeli chodzi o emisje gazów i pyłów do atmosfery - zarówno dla jednej godziny jak i całego roku.

Prawdopodobieństwo oddziaływań o charakterze skumulowanym jest jednak znikome z uwagi na fakt, iż operatorem w przypadku obu złóż jest ta sama jednostka organizacyjna, a racjonalność działań gospodarczych, w szczególności dotycząca usytuowania i kosztów zakładu przerobczego, powoduje iż należy raczej rozpatrywać scenariusz wydarzeń w którym po wyeksploatowaniu złoża Grajówka – Zbiornik Pole Południowe” następować będzie uruchomienie działalności wydobywczej na złożu Grajówka – Zbiornik Pole Północne”

4.2. Oddziaływanie na formy ochrony przyrody

Obszar Chronionego Krajobrazu 25-Dolina Bobru

Obszar obejmuje dolinę rz. Bóbr wraz z położonymi w jej sąsiedztwie lasami i terenami rolnymi. Cele ochrony obszaru oraz listę zakazów zawiera Rozp. Nr 3 Woj. Lubuskiego z dn. 17 lutego 2005 r. (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego z 2009 r. Nr 4 poz. 99) z późn. zmianami.

W obrębie Obszaru Chronionego Krajobrazu dopuszcza się kontynuację wydobycia kopalin ze złóż Grajówka. Złoże powinno być wydobywane pod warunkiem nie zmieniania stosunków wodnych w dolinie Bobru, które mogłyby również zagrażać stabilności położonych w dolinie siedlisk przyrodniczych. Uznaje się, że ten warunek zostanie spełniony. Złoża są zawodnione, przez co nie zmieni się poziom zwierciadła wód gruntowych, co mogłoby

niekorzystnie wpłynąć na stan sanitarny lasów (zmniejszenie możliwości zasilania drzewostanu w wodę).

Istotne również będzie respektowanie zakazu lokalizowania obiektów budowlanych w odległości 100 m od rzeki na terenach PG. W planie miejscowym nie przewiduje się sytuowania zabudowy blisko rzeki Bóbr.

Wydobycie kopalin ze złóż kwalifikuje się jako przedsięwzięcie mogące znacząco oddziaływać na środowisko. W obrębie OCHK wprowadza się zakaz realizacji takich przedsięwzięć. Należy jednak zaznaczyć, że derogację dla zakazu realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko zawiera art. 24 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody, zgodnie z którym zakaz ten nie dotyczy realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których przeprowadzona ocena oddziaływania na środowisko wykazała brak znacząco negatywnego wpływu na ochronę przyrody obszaru chronionego krajobrazu.

W północnej części obszaru planu, w zasięgu złoża, znajduje się niewielki zbiornik wodny. Zgodnie z wymienionym rozporządzeniem, na obszarze chronionego krajobrazu zakazuje się likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych. Planowane zagospodarowanie obszaru zbiornika może zatem być sprzeczne z ww. aktem prawnym. W miejscu występowania zbiornika nie będzie można przeprowadzić przekształceń przestrzennych.

Specjalny obszar ochrony siedlisk Natura 2000 „Dolina Dolnego Bobru” PLH 080068

Przedmiotem ochrony obszaru są następujące siedliska przyrodnicze oraz gatunki roślin i zwierząt (według standardowego formularza danych):

- 3150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z Nympheion, Potamion
- 6210 Murawy kserotermiczne
- 6430 Ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*),
- 6510 Nizowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*),
- 9110 Kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagetum*), przy czym siedlisko to nie podlega ochronie (motywacja D w standardowym formularzu danych)
- 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *TilioCarpinetum*),
- 9190 Pomorski kwaśny las brzoźowo dębowy
- 91D0 Bory i lasy bagienne (motywacja D w standardowym formularzu danych – nie podlega ochronie)
- *91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródliskowe,
- 91F0 łąkowe lasy dębowo- -wiązowo-jesionowe (*Ficario-Ulmetum*),
- 1337 bóbr europejski *Castor Fiber*
- 1355 wydra *Lutra lutra*,
- 1088 Kozioróg Dębosz *Cerambyx cerdo*
- 1037 Trzepla zielona *Ophiogomphus cecilia*
- 1083 Jelonek rogacz *Lucanus cervus*
- 1096 Minóg strumieniowy *Lampetra planeri*
- 1134 Różanka *Rhodeus sericeus amarus*
- 1146 Koza złotawa *Sabanejewia aurata*
- 1149 Koza pospolita *Cobitis taenia*
- 1163 Głowacz białopłetwy *Cottus gobio*

Obszar Natura 2000 obejmuje fragment doliny Bobru wraz z porastającymi jej brzegi lasami. Granica przebiega w zachodniej części obszaru. Zawierają się w niej tereny lasów oraz niewielkie fragmenty terenów rolnych wykorzystywanych pod uprawy polowe.

Pośród lasów zaznacza się obecność chronionego siedliska 9170 łąk środkowo-europejski i subkontynentalny. Znajdują się tu również stanowiska ksylobiontycznych chrząszczy – kozioroga dębosza.

Tereny rolne przekształcone będą na obszary związane z powierzchnią eksploatacja złóż. Cechuje je niewielka wartość przyrodnicza i krajobrazowa. W obrębie terenów upraw polowych nie występują siedliska stanowiące przedmiot ochrony obszaru Natura 2000. Ze względu na użytkowanie tych terenów, nie należy spodziewać się również stanowisk chronionych gatunków zwierząt.

Ocenia się, że podjęcie eksploatacji złoża piasków nie będzie wywierało negatywnego wpływu na siedliska przyrodnicze i miejsca występowania zwierząt wewnątrz obszaru Natura 2000. Występujące na terenie chronionym siedliska i miejsca występowania zwierząt nie będzie podlegać negatywnym oddziaływaniom. Znajdują się one na terenach leśnych, rolnych oraz związane są z ekosystemem wód powierzchniowych. Tereny te zabezpieczone są przed zmianą użytkowania i pozostają w dotychczasowym zagospodarowaniu. Zachowanie miejsc występowania chronionych gatunków będzie zależeć w głównej mierze od gospodarki leśnej i rolnej.

Planowana eksploatacja złóż nie spowoduje obniżenia zwierciadła wód gruntowych, co mogłoby niekorzystnie wpłynąć na stan sanitarny lasów (zmniejszenie możliwości zasilania drzewostanu w wodę). Złóża są zawodnione i będą eksploatowane spod lustra wody, bez konieczności odwadniania wyrobisk, co nie spowoduje wystąpienia leja depresji ani zmian stosunków wodnych w otoczeniu. Ma to szczególne znaczenie dla utrzymania siedlisk uzależnionych od okresowych wylewów rzek i stagnowania wód w dolinie Bobru.

Wydobywanie piasków z zawodnionego złoża praktycznie ogranicza szkodliwe pylenie do minimum. Pylenie może powodować szkody w drzewostanie (osiadanie na liściach pyłu ogranicza fotosyntezę, transpirację i wymianę gazową poprzez zatykanie aparatów szparkowych).

Zagospodarowanie terenów rolnych spowoduje częściowe ograniczenie możliwości przemieszczania się gatunków na linii wschód-zachód, pomiędzy doliną Bobru a terenami leśnymi położonymi na wschód od terenu planu. Zaznacza się jednak, że w sąsiedztwie obszaru planu znajdują się rozległe tereny rolne i leśne, które umożliwiają migracje gatunków. Korytarz ekologiczny ciągnący się wzdłuż doliny Bobru nie jest zagrożony. Planowane zagospodarowanie nie powinno bezpośrednio ingerować w koryto rzeki i nie powinno wywierać wpływu na stan wód w rzekach.

Oddziaływanie na siedliska przyrodnicze

9110 Kwaśne buczyny (Luzulo-Fagetum), przy czym siedlisko to nie podlega ochronie (motywacja D w standardowym formularzu danych)

9170 łąk środkowo-europejski i subkontynentalny (Galio-Carpinetum, TilioCarpinetum),

9190 Pomorski kwaśny las brzoźowo dębowy

91D0 Bory i lasy bagienne (motywacja D w standardowym formularzu danych – nie podlega ochronie)

*91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnenion glutinoso-incanae) i olsy źródliskowe

91F0 łąkowe lasy dębowo- -wiązowo-jesionowe (Ficario-Ulmetum)

Występowanie: Spośród wymienionych siedlisk leśnych na terenie planu występuje 9170 - Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny. Porasta terasę zalewową w dolinie Bobru. Występuje na terenie oznaczonym symbolem 1.ZL.

Zagrożenia związane z przewidywanym oddziaływaniem: Brak. Analiza wpływu realizacji planu miejscowego na środowisko wykazała brak negatywnego oddziaływania na funkcjonowanie procesów przyrodniczych w dolinie rzeki. Eksploatacja złóż piasków i żwirów nie spowoduje zmiany stosunków wodnych w rejonie inwestycji. Złóża są zawodnione, a więc ich wydobycie nie spowoduje pylenia, które mogłoby pogarszać stan sanitarny siedlisk. Zachowanie siedlisk we właściwym stanie zależeć będzie od prowadzonej gospodarki leśnej.

Środki minimalizujące wpływ przedsięwzięcia: Nie są wymagane.

Znacząco negatywne oddziaływanie na gatunek: Brak.

Zgodnie z opisaną w rozdziale 1.2 metodyką, opisane oddziaływanie można ocenić w następujący sposób:

- pod względem bezpośredniości oddziaływania – bezpośrednie;
- pod względem okresu trwania oddziaływania – długoterminowe;
- pod względem częstotliwości oddziaływania – stałe;
- pod względem charakteru zmian – bez znaczenia;
- pod względem zasięgu oddziaływania – miejscowe;
- pod względem trwałości przekształceń – odwracalne;
- pod względem intensywności przekształceń – bez znaczenia.

3150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z Nympheion, Potamion

6210 Murawy kserotermiczne

6430 Ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*)

6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*)

Występowanie: Starorzecza i siedliska łąkowe występują w dolinie Bobru poza obszarem planu. Brak jest szczegółowych informacji dotyczących miejsc występowania tych siedlisk względem granic obszaru planu.

Zagrożenia związane z przewidywanym oddziaływaniem: Brak. Analiza wpływu realizacji planu miejscowego na środowisko wykazała brak negatywnego oddziaływania na funkcjonowanie procesów przyrodniczych w dolinie rzeki Bóbr. Eksploatacja złóż piasków i żwirów nie spowoduje zmiany stosunków wodnych w rejonie inwestycji. Złóża są zawodnione, a więc ich wydobycie nie spowoduje pylenia, które mogłoby pogarszać stan sanitarny siedlisk. Zachowanie siedlisk we właściwym stanie zależeć będzie od prowadzonej gospodarki rolnej i leśnej.

Środki minimalizujące wpływ przedsięwzięcia: Nie są wymagane.

Znacząco negatywne oddziaływanie na gatunek: Brak.

Zgodnie z opisaną w rozdziale 1.2 metodyką, opisane oddziaływanie można ocenić w następujący sposób:

- pod względem bezpośredniości oddziaływania – bezpośrednie;
- pod względem okresu trwania oddziaływania – długoterminowe;
- pod względem częstotliwości oddziaływania – stałe;
- pod względem charakteru zmian – bez znaczenia;

- pod względem zasięgu oddziaływania – miejscowe;
- pod względem trwałości przekształceń – odwracalne;
- pod względem intensywności przekształceń – bez znaczenia.

Oddziaływanie na gatunki zwierząt

1337 bóbr europejski Castor Fiber

1355 wydra Lutra lutra

1037 trzepla zielona Ophiogomphus cecilia

Występowanie: Ssaki związane są ze środowiskiem wodnym – wodami płynącymi i siedliskami podmokłymi. Występują zazwyczaj na całym obszarze w dolinie Bobru. Trzepla jest ważką związaną z wodami płynącymi. Nie występują na terenie planu.

Zagrożenia związane z przewidywanym oddziaływaniem: Brak. Nie wystąpią bezpośrednio oddziaływania związane z realizacją kopalni na przedmiotowym terenie. Obszar planu stanowi przestrzeń pozbawioną struktur, które mogłyby być wykorzystywane przez opisywane gatunki. Nie nastąpi również pogorszenie stanu siedlisk wodnych istotnych dla występowania gatunków. Analiza wpływu realizacji planu miejscowego na środowisko wykazała brak negatywnego oddziaływania na funkcjonowanie procesów przyrodniczych w dolinie rzeki Bóbr.

Środki minimalizujące wpływ przedsięwzięcia: Nie są wymagane.

Znacząco negatywne oddziaływanie na gatunek: Brak.

Zgodnie z opisaną w rozdziale 1.2 metodyką, opisane oddziaływanie można ocenić w następujący sposób:

- pod względem bezpośredniości oddziaływania – bezpośrednio;
- pod względem okresu trwania oddziaływania – długoterminowe;
- pod względem częstotliwości oddziaływania – stałe;
- pod względem charakteru zmian – bez znaczenia;
- pod względem zasięgu oddziaływania – miejscowe;
- pod względem trwałości przekształceń – odwracalne;
- pod względem intensywności przekształceń – bez znaczenia.

1088 Kozioróg Dębosz Cerambyx cerdo

1083 Jelonek rogacz Lucanus cervus

Występowanie: Gatunki chrząszczy zasiedlają tereny leśne. Związane są ze starym drzewostanem. Są osiadłe. Występują na terenie lasu oznaczonego na rysunku planu symbolem 1.ZL.

Zagrożenia związane z przewidywanym oddziaływaniem: Brak. Nie wystąpią bezpośrednio oddziaływania związane z realizacją kopalni na przedmiotowym terenie. Nie nastąpi również pogorszenie stanu siedlisk leśnych istotnych dla występowania gatunków. Zachowanie populacji chrząszczy zależy będzie od prowadzonej gospodarki leśnej.

Środki minimalizujące wpływ przedsięwzięcia: Nie są wymagane.

Znacząco negatywne oddziaływanie na gatunek: Brak.

Zgodnie z opisaną w rozdziale 1.2 metodyką, opisane oddziaływanie można ocenić w następujący sposób:

- pod względem bezpośredniości oddziaływania – bezpośrednio;

- pod względem okresu trwania oddziaływania – długoterminowe;
- pod względem częstotliwości oddziaływania – stałe;
- pod względem charakteru zmian – bez znaczenia;
- pod względem zasięgu oddziaływania – miejscowe;
- pod względem trwałości przekształceń – odwracalne;
- pod względem intensywności przekształceń – bez znaczenia.

1096 Minóg strumieniowy Lampetra planeri

1134 Różanka Rhodeus sericeus amarus

1146 Koza złotawa Sabanejewia aurata

1149 Koza pospolita Cobitis taenia

1163 Głowacz białopłetwy Cottus gobio

Występowanie: Ryby występują w Bobrze.

Zagrożenia związane z przewidywanym oddziaływaniem: Brak. Nie wystąpią bezpośrednio oddziaływania związane z realizacją kopalni na przedmiotowym terenie. Obszar planu stanowi przestrzeń pozbawioną struktur, które mogłyby być wykorzystywane przez opisywane gatunki. Nie nastąpi również pogorszenie stanu siedlisk wodnych istotnych dla występowania gatunków. Analiza wpływu realizacji planu miejscowego na środowisko wykazała brak negatywnego oddziaływania na funkcjonowanie procesów przyrodniczych w dolinie rzeki Bóbr.

Środki minimalizujące wpływ przedsięwzięcia: Nie są wymagane.

Znacząco negatywne oddziaływanie na gatunek: Brak.

Zgodnie z opisaną w rozdziale 1.2 metodyką, opisane oddziaływanie można ocenić w następujący sposób:

- pod względem bezpośredniości oddziaływania – bezpośrednie;
- pod względem okresu trwania oddziaływania – długoterminowe;
- pod względem częstotliwości oddziaływania – stałe;
- pod względem charakteru zmian – bez znaczenia;
- pod względem zasięgu oddziaływania – miejscowe;
- pod względem trwałości przekształceń – odwracalne;
- pod względem intensywności przekształceń – bez znaczenia.

Ocena wpływu na stan ochrony gatunków i siedlisk przyrodniczych

Przeprowadzona analiza wykazała, że realizacja postanowień projektu planu nie będzie powodować wystąpienia negatywnych oddziaływań w odniesieniu do wymienionych siedlisk przyrodniczych. Siedliska i populacje zwierząt znajdują się poza granicami planowanego zainwestowania, nie są zagrożone i pozostają w dotychczasowym zagospodarowaniu.

Ocena wpływu przedsięwzięcia na zachowanie struktur i procesów ekologicznych

Biorąc pod uwagę lokalizację i charakter planowanego zagospodarowania stwierdza się, że ich realizacja nie będzie wywierać wpływu na zachowanie struktur i procesów ekologicznych niezbędnych dla trwałości i prawidłowego funkcjonowania siedlisk przyrodniczych oraz populacji gatunków stanowiących przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 „Dolina Dolnego Bobru”. W przypadku żadnego z siedlisk i gatunków zwierząt będących przedmiotem ochrony oddziaływania te nie zostały określone jako znacząco negatywne.

4.3. Oddziaływanie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego poza obszarem opracowania

Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego będzie w pewnym stopniu oddziaływał na środowisko poza ustalonymi granicami. Odnosi się to w szczególności do możliwości wystąpienia negatywnego oddziaływania na klimat akustyczny terenów okolicznych wsi.

Ponadto działalność wydobywcza oznacza konieczność dostarczenia mediów, takich jak woda i energia elektryczna. Powstałe odpady i ścieki będą stanowić obciążenie dla środowiska w miejscach ich odbioru. Sposób zbierania odpadów realizowany będzie zgodnie z polityką przyjętą przez władze gminy. Zaistniałe emisje przyczynią się do ogólnego stanu środowiska w gminie. Uciążliwości związane z ruchem samochodowym będą odczuwalne na całej długości tras dojazdowych pomiędzy kopalnią a odbiorcami wydobywanych złóż.

4.4. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko

Transgraniczne oddziaływanie na środowisko, o którym mowa w art.51 ust.2, pkt 1d) ustawy z dnia 3 października 2008 o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko oceniane jest w aspekcie granic międzynarodowych. Projekt planu nie zawiera rozstrzygnięć, ani nie stwarza możliwości, w wyniku których mogłoby wystąpić transgraniczne oddziaływanie na środowisko. Zagospodarowanie obszaru planu nie będzie oddziaływać na środowisko terenów położonych poza granicami kraju.

4.5. Informacje zawarte w prognozach oddziaływania na środowisko sporządzonych dla innych dokumentów powiązanych z projektem MPZP

Zgodnie z art. 52 ust 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, w prognozie oddziaływania na środowisko uwzględnia się informacje zawarte w prognozach oddziaływania na środowisko sporządzonych dla innych, przyjętych już, dokumentów powiązanych z projektem dokumentu będącego przedmiotem postępowania.

W trakcie sporządzania niniejszego opracowania autorowi dostępna była prognoza oddziaływania na środowisko wykonana dla zmiany „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Żagań”. W prognozie tej wskazuje się głównie na negatywne skutki realizacji zagospodarowania. Do skutków negatywnych zaliczyć należy m.in.:

- przypowierzchniowe przeobrażenia rzeźby terenu na potrzeby wykonania kopalni odkrywkowej;
- emisje hałasu;
- pojawienie się nowych emitorów zanieczyszczeń atmosferycznych (budynki ogrzewane indywidualnymi systemami grzewczymi, emisje spalin z transportu drogowego),
- zwiększenie ładunku koniecznych do oczyszczenia ścieków i odpadów,
- zmniejszenie areału terenów zieleni i innych terenów biologicznie czynnych,
- utrata terenów rolnych.

4.6. Kompleksowa ocena skutków wpływu ustaleń MPZP na środowisko przyrodnicze

Opisane w tekście oddziaływanie na poszczególne komponenty środowiska, zgodnie z przyjętymi założeniami, przedstawiono poniżej w formie tabelarycznej, a także na załączniku graficznym do niniejszego opracowania.

Funkcje o pozytywnym wpływie na środowisko

Tereny lasów i zieleni krajobrazowej mają pozytywne oddziaływanie na środowisko przyrodnicze. Tereny te mają znaczenie dla zachowania walorów przyrodniczych i krajobrazowych gminy. Zieleń wysoka tworzy powierzchnię pochłaniającą zanieczyszczenia atmosferyczne, wytwarzającą tlen i retencjonującą część opadów atmosferycznych. Ponadto wpływa korzystnie na klimat lokalny na terenach rolnych. Stanowi schronienie dla zwierząt oraz miejsce wzrostu dziko występujących roślin.

Tab. 1. Zróżnicowanie skutków oddziaływania na poszczególne elementy środowiska - tereny lasów, zieleni i wody powierzchniowe wraz z obudową biologiczną.

Oddziaływanie na:	Oddziaływanie pod względem:						
	bezpośredniości	okresu trwania	częstotliwości	charakteru zmian	zasięgu	trwałości przekształceń	intensywności przekształceń
świat przyrody i bioróżnorodność	bezpośrednie	długoterminowe	stałe	pozytywne	miejscowe, lokalne	odwracalne	zauważalne
gleby i powierzchnię terenu	bezpośrednie	długoterminowe	stałe	pozytywne	miejscowe i lokalne	odwracalne	duże
powietrze atmosferyczne	bezpośrednie	długoterminowe	stałe	pozytywne	miejscowe i lokalne	odwracalne	zauważalne
klimat lokalny	bezpośrednie	długoterminowe	stałe	pozytywne	miejscowe	odwracalne	zauważalne
klimat akustyczny	bez znaczenia	bez znaczenia	stałe	pozytywne	miejscowe	bez znaczenia	zauważalne
wody	bezpośrednie	długoterminowe	stałe	pozytywne	miejscowe i lokalne	odwracalne	zauważalne
krajobraz i zabytki	bezpośrednie	długoterminowe	stałe	pozytywne	miejscowe	odwracalne	zauważalne
ludzi	bezpośrednie	długoterminowe	stałe	pozytywne	miejscowe	bez znaczenia	zauważalne

Funkcje nie wywołujące istotnych zmian w środowisku – tereny rolne

Istniejące tereny rolne nie będą powodować istotnych zmian jakości środowiska. W dalszym ciągu występować będą zagrożenia dla wód powierzchniowych i podziemnych powodowane nadmiernym zużyciem nawozów sztucznych i środków ochrony roślin. Ekosystem rolniczy charakteryzuje się niewielkim poziomem zróżnicowania biologicznego, ujednoliconym składem gatunkowym wyrównanym poziomem wiekowym zbiorowisk roślinnych. Niemniej jednak może stanowić miejsce pojawiania się związanych z agrocenozą zwierząt (np. ptaków przylatujących na żer). Obecność terenów otwartych sprzyja migracji roślin, zwierząt i grzybów. Z punktu widzenia gospodarki człowieka, utrzymanie tych terenów ma znaczenie dla zachowania przydatnych dla rolnictwa gleb.

Tab. 2. Zróżnicowanie skutków oddziaływania na poszczególne elementy środowiska – tereny rolne.

Oddziaływanie na:	Oddziaływanie pod względem:						
	bezpośredniości	okresu trwania	częstotliwości	charakteru zmian	zasięgu	trwałości przekształceń	intensywności przekształceń
świat przyrody i bioróżnorodność gleby i powierzchnię terenu	Bezpośrednie i pośrednie	długoterminowe	stałe	pozytywne	miejscowe i lokalne	odwracalne	zauważalne
powietrze atmosferyczne	bez znaczenia	bez znaczenia	bez znaczenia	bez znaczenia	bez znaczenia	bez znaczenia	bez znaczenia
klimat lokalny	pośrednie	długoterminowe	stałe	bez znaczenia	miejscowe i lokalne	częściowo odwracalne	nieznaczące
klimat akustyczny	bez znaczenia	bez znaczenia	bez znaczenia	bez znaczenia	bez znaczenia	bez znaczenia	bez znaczenia
wody	Bezpośrednie i pośrednie	długoterminowe	stałe	negatywne	miejscowe, lokalne i ponadlokalne	częściowo odwracalne	zauważalne
krajobraz i zabytki	pośrednie	długoterminowe	stałe	pozytywne	miejscowe	odwracalne	zauważalne
ludzi	pośrednie i pośrednie	długoterminowe	stałe	pozytywne	miejscowe i lokalne	częściowo odwracalne	zauważalne

Funkcje o umiarkowanym wpływie na środowisko

Tereny komunikacji drogowej będą miały zróżnicowany wpływ na środowisko. Transport samochodowy odpowiedzialny jest za emisję hałasu, a także zanieczyszczeń gazowych i pyłowych do atmosfery. Szczególną uciążliwością cechują się trasy obsługujące kopalnię.

Tab. 3. Zróżnicowanie skutków oddziaływania na poszczególne elementy środowiska - istniejące i planowane elementy systemu komunikacyjnego.

Oddziaływanie na:	Oddziaływanie pod względem:						
	bezpośredniości	okresu trwania	częstotliwości	charakteru zmian	zasięgu	trwałości przekształceń	intensywności przekształceń
świat przyrody i bioróżnorodność gleby i powierzchnię terenu	pośrednie i pośrednie	długoterminowe	stałe	negatywne	miejscowe i lokalne	nieodwracalne	zauważalne
powietrze atmosferyczne	pośrednie i wtórne	długoterminowe i krótkoterminowe	stałe i chwilowe	negatywne	miejscowe i lokalne	możliwe do rewaloryzacji	zauważalne
klimat lokalny	pośrednie	długoterminowe	stałe	bez znaczenia	miejscowe i lokalne	częściowo odwracalne	nieznaczące
klimat akustyczny	pośrednie	długoterminowe i krótkoterminowe	stałe	negatywne	miejscowe, lokalne	odwracalne	zauważalne
wody	pośrednie	długoterminowe	stałe	negatywne	miejscowe, lokalne i ponadlokalne	częściowo odwracalne	nieznaczące
krajobraz i zabytki	pośrednie i pośrednie	długoterminowe	stałe	pozytywne i negatywne	miejscowe	nieodwracalne	zauważalne
ludzi	pośrednie i pośrednie	długoterminowe	stałe	pozytywne	miejscowe i lokalne	częściowo odwracalne	zauważalne

Funkcje powodujące dużą ingerencję w środowisko – tereny eksploatacji złóż

Działalność kopalni odkrywkowej będzie skutkowało przekształceniem rzeźby terenu i zmian w środowisku przyrodniczym. Utworzenie kopalni oznacza likwidację szaty roślinnej. Uciążliwości związane z wydobywaniem (hałas, emisja zanieczyszczeń atmosferycznych) nie powinny przekraczać granic terenów górniczych. Działalność górnicza prowadzona zgodnie z udzielonymi koncesjami na wydobywanie złóża nie stoi w sprzeczności z przepisami ochrony środowiska. Po zamknięciu kopalni nastąpi rekultywacja terenu, co przywróci wartości przyrodnicze i użytkowe zdegradowanym obszarom.

Tab. 4. Zróżnicowanie skutków oddziaływania na poszczególne elementy środowiska – tereny eksploatacji i złóż surowców mineralnych i obsługi kopalni.

Oddziaływanie na:	Oddziaływanie pod względem:						
	bezpośredniości	okresu trwania	częstotliwości	charakteru zmian	zasięgu	trwałości przekształceń	intensywności przekształceń
świat przyrody i bioróżnorodność	bezpośrednie	długoterminowe	stałe	negatywne	miejscowe	częściowo odwracalne	duże
gleby i powierzchnię terenu	bezpośrednie	długoterminowe i krótkoterminowe	stałe	negatywne	miejscowe	nieodwracalne	duże
powietrze atmosferyczne	bezpośrednie i wtórne	długoterminowe i krótkoterminowe	stałe i chwilowe	negatywne	miejscowe i lokalne	możliwe do rewaloryzacji	zauważalne
klimat lokalny	bezpośrednie	długoterminowe	stałe	negatywne	miejscowe	częściowo odwracalne	zauważalne
klimat akustyczny	bezpośrednie	długoterminowe i krótkoterminowe	stałe	negatywne	miejscowe i lokalne	odwracalne	zauważalne
wody	pośrednie	długoterminowe	stałe	negatywne	miejscowe i lokalne	częściowo odwracalne	nieznaczne
krajobraz i zabytki	bezpośrednie i pośrednie	długoterminowe	stałe	negatywne	miejscowe	nieodwracalne	duże
ludzi	bezpośrednie i pośrednie	długoterminowe	stałe	pozytywne	miejscowe i lokalne	częściowo odwracalne	zauważalne

5. Metody analizy realizacji postanowień projektu planu

Przewidywane metody analizy realizacji postanowień projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego pod kątem wpływu na środowisko mogą się odnosić do przestrzegania ustaleń dotyczących przeznaczenia terenu i zasad jego zagospodarowania, ustaleń dotyczących wyposażenia w infrastrukturę techniczną, ochrony i kształtowania środowiska i ładu przestrzennego. Oprócz tego prowadzony będzie państwowy monitoring środowiska prowadzony przez odpowiednie organy administracji państwowej, powołane do badania stanu środowiska. W przypadku skarg mieszkańców na uciążliwości prowadzonej działalności w oparciu o uchwalony plan, analizę realizacji MPZP i badanie skażenia środowiska powinien przeprowadzić odpowiedni organ administracji samorządowej.

W zakresie realizacji przestrzegania ustaleń MPZP powinny być wykonywane okresowe przeglądy zainwestowania obszaru i realizacji MPZP, realizowane przez administrację samorządową na potrzeby oceny prowadzonej polityki przestrzennej. Częstotliwość okresowych przeglądów powinna być zgodna z przepisami szczególnymi (ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym). Proponuje się wykonywanie przeglądów co cztery lata.

6. Przedstawienie rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko

Zgodnie z art. 51 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, prognoza oddziaływania na środowisko zawiera rozwiązania mające na celu zapobieganie i ograniczanie negatywnych oddziaływań na środowisko mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu.

W celu zminimalizowania ujemnych skutków eksploatacji górniczej należy stosować działania zapobiegawcze, takie jak:

- ograniczyć do niezbędnego minimum powierzchnię terenów przeobrażonych w każdym etapie eksploatacji złoża poprzez koncentrację robót wydobywczych;
- utrzymanie maszyn w odpowiednim stanie technicznym;
- ograniczenie zapylenia oraz emisji hałasu przez stosowanie we wszystkich etapach procesu wydobywczego maszyn i środków transportu utrzymywanych w odpowiednim stanie technicznym oraz poprzez ograniczanie robót wydobywczych w czasie silnych wiatrów, a w sezonie letnim w miarę potrzeb zraszania dróg transportowych;
- roboty górnicze powinny być prowadzone zgodnie z przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy obowiązującymi w odkrywkowych zakładach górniczych wydobywających kopaliny;
- prace na terenie zakładu powinny być wykonywane w porze dziennej tj. od godz.6 do 22,
- w trackie eksploatacji zaleca się usypywanie wałów ziemnych z nadkładu na obrzeżach wyrobiska od strony występowania zabudowań tak, aby tworzyły one wał chroniący te tereny przed hałasem,
- eksploatację należy prowadzić etapami (na niewielkich kilkuhektarowych kwaterach, które będą rekultywowane po wyeksploatowaniu), dzięki czemu nie wystąpi efekt kumulacji niekorzystnych oddziaływań,
- tereny pogórnice powinny być zrehabilitowane zgodnie z zatwierdzonym projektem rekultywacji.

W celu ograniczenia lub eliminacji niekorzystnego wpływu na środowisko będącego efektem realizacji planu miejscowego należy uwzględnić:

- konieczność dotrzymania wszelkich obowiązujących norm dotyczących ochrony poszczególnych komponentów środowiska, w szczególności w zakresie klimatu akustycznego i wód podziemnych;
- stosowanie do ogrzewania proekologicznych (w tym odnawialnych) źródeł energii, stosowanie urządzeń grzewczych o wysokiej sprawności i niskim stopniu emisji.

7. Przedstawienie rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projekcie MPZP

Realizacja omawianego dokumentu tworzyć będzie ramy dla zagospodarowania terenu w postaci kopalni odkrywkowej. Funkcjonowanie kopalni oznaczać będzie pojawienie się presji – emisji zanieczyszczeń, przekształceń w krajobrazie itp. Należy zaznaczyć, że oddziaływania te mają charakter czasowy i ustąpią w momencie zakończenia prac wydobywczych. Oprócz tego zachowuje się tereny leśne.

W zakresie rozwiązań alternatywnych do przyjętych w projekcie omawianego dokumentu należy rozważyć odsunięcie terenów wydobywczych od zabudowań wsi Stary Żagań i Pożarów lub wprowadzenie pasów zieleni izolacyjnej na styku terenów mieszkaniowych i planowanej kopalni.

Zaniechanie eksploatacji na obszarze udokumentowanego złoża można uznać za niezgodne z zasadą racjonalnego wykorzystania zasobów surowców mineralnych. Złóża kopalin podlegają ochronie (art. 125 ustawy Prawo ochrony środowiska) polegającej na racjonalnym gospodarowaniu ich zasobami. Planowana inwestycja polegająca na wydobyciu złoża jest zgodna z wyżej wymienionym zapisem. W granicach złoża nie będzie można projektować innych inwestycji powierzchniowych przed jego wyeksploatowaniem.

Ze względu na specyfikę złóż nie rozpatruje się innego niż odkrywkowy sposobu eksploatacji.

Przewidziane kierunki rekultywacji polegające na zalaniu wyrobisk wodą lub zalesieniu należy uznać za zgodne z istniejącymi uwarunkowaniami. Nie rozpatruje się zatem innych niż wskazane w projekcie planu kierunków rekultywacji uznając je za wystarczające z punktu widzenia przywrócenia wartości przyrodniczych i gospodarczych terenów powydobywczych. Są one zgodne z uwarunkowaniami wynikającymi ze sposobu wydobycia złoża.

8. Analiza i ocena celów ochrony środowiska ustanowionych na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym istotnych z punktu widzenia projektowanego dokumentu

Dla planu miejscowego istotne z punktu widzenia ochrony środowiska są priorytety wynikające z dokumentów ustanowionych na szczeblu rządowym, samorządowym, porozumień międzynarodowych oraz dokumentów i dyrektyw Unii Europejskiej.

Do najważniejszych dokumentów na szczeblu międzynarodowym zaliczyć należy:

- Dyrektywy Unii Europejskiej:

- 98/83/UE z dnia 3 listopada 1998 r. w sprawie jakości wód przeznaczonych do spożycia przez ludzi,
- Dyrektywy Ramowej UE dotyczącej wody, przyjętej w 1997 r.,
- Dyrektywy 98/15/EC z 27 lutego 1998 r. dot. wprowadzania zanieczyszczeń do wód,
- Dyrektywy Ramowej w sprawie ogólnych zasad gospodarowania odpadami 75/442/EWG z 15 lipca 1975 r., Dyrektywy 9/31 WE w sprawie odpadów niebezpiecznych,
- Dyrektywy 43/92 EEC z 21 maja 1992 r. (z późn. zm.) w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory oraz Dyrektywy 79/409/EWG z 2 kwietnia 1979 r. o ochronie ptaków, będąca podstawą tworzenia Europejskiej Sieci Ekologicznej NATURA 2000,

Umowy międzynarodowe:

- porozumienia między Min. OŚZNiL RP a Państwowym Komitetem Republiki Białoruś ds. Ekologii o współpracy w dziedzinie ochrony środowiska z 1992 r.,
- porozumienia między Min. OŚZNiL a Min. Leśnictwa Republiki Białoruś z 1995 r. dot. m.in. rozwoju ochrony cennych ekosystemów, gospodarki wodnej WZŚ i kłęk żywiolowych,
- porozumienia między Min. OŚZNiL RP a Departamentem OŚ Republiki Litewskiej z 24.01.1992 r. o współpracy w dziedzinie ochrony środowiska,

Do dokumentów o randze krajowej należą:

- II Polityka ekologiczna państwa, która nawiązuje do priorytetowych kierunków działań określonych w VI Programie działań Unii Europejskiej w dziedzinie środowiska. Dokument ten wskazuje narzędzia ochrony środowiska, a także problemy związane ze współpracą międzynarodową ze szczególnym uwzględnieniem UE. Swoje cele i zakres działań wyznacza w trzech horyzontach czasowych: do roku 2002, do roku 2010 i do roku 2025.

- Polityka ekologiczna państwa na lata 2009-2012 z perspektywą do roku 2016 przedstawia cele w zakresie rozwiązań systemowych, wśród których wyróżnia włączenie aspektów ekologicznych do polityk sektorowych, a przede wszystkim do energetyki, przemysłu, transportu, gospodarki komunalnej i budownictwa, rolnictwa, leśnictwa i turystyki, aktywizację rynku na rzecz ochrony środowiska, zarządzanie środowiskiem, udział społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowisk, rozwój badań i postęp techniczny oraz ponoszenie odpowiedzialności za szkody w środowisku. Dokument ten dostrzega ważną rolę w ekologizacji planowania przestrzennego i użytkowania terenu oraz w edukacji ekologicznej i dostępie do informacji.
- Krajowa strategia ochrony i umiarkowanego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z Programem działań mówi o zachowaniu całej rodzimej przyrody, bez względu na jej formę użytkowania oraz stopień jej przekształcenia lub zniszczenia.
- Krajowy Program Zwiększania Lesistości, który jest instrumentem polityki leśnej w zakresie kształtowania przestrzeni przyrodniczej kraju, zawiera ogólne wytyczne sporządzania regionalnych planów przestrzennego zagospodarowania w dziedzinie zwiększania lesistości.
- Krajowy Plan Gospodarki Odpadami określa zakres działania niezbędny do zaplanowania zintegrowanej gospodarki odpadami w kraju, w sposób zapewniający ochronę środowiska z uwzględnieniem obecnych i przyszłych możliwości technicznych, organizacyjnych.
- Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych jest programem inwestycji rozbudowy systemów oczyszczalni ścieków w sektorze komunalnym. Program pozwoli na wyeliminowanie nieoczyszczonych ścieków (pochodzących ze źródeł miejskich i aglomeracji) z wód powierzchniowych. Dokument dotyczy także poprawy jakości wód powierzchniowych, będących potencjalnym źródłem poboru ujęć komunalnych. Zamierzeniem Programu jest również pobudzenie inicjatyw lokalnych (nowe miejsca pracy) oraz pełne dostosowanie do wymogów Unii Europejskiej w zakresie wyposażenia w system oczyszczalni ścieków i kanalizacji.

Biorąc pod uwagę specyfikę planu miejscowego najistotniejsze cele wymienionych dokumentów odnoszą się do ochrony środowiska przyrodniczego i bioróżnorodności. Przeprowadzona w poprzednich rozdziałach analiza wykazała brak negatywnych oddziaływań na środowisko przyrodnicze na większości terytorium planu i terenów do niego przyległych.

W zakresie przywrócenia wartości przyrodniczych dla przeobrażonego terenu eksploatacji górniczej wyznacza się wodny i rolny kierunek rekultywacji. Realizacja rekultywacji przyczyni się do powiększenia walorów przyrodniczych i krajobrazowych, a także służyć będzie zwiększeniu zróżnicowania biologicznego otoczenia.

9. Streszczenie

Obszar objęty planem miejscowym położony jest w obrębach ewidencyjnych Stary Żagań i Pożarów, na północ od m. Żagań, na prawym brzegu rz. Bóbr. Obejmuje tereny niezabudowane o zróżnicowanym krajobrazie, na który składają się użytki rolne, powierzchnie leśne, zgrupowania zadrzewień oraz zbiorniki wodne. W centralnej części obszaru znajduje się kopalnia odkrywkowa.

Celem sporządzenia MPZP jest zmiana przeznaczenia terenów użytków rolnych, a także części lasów i umożliwienie eksploatacji górniczej (utworzenie kopalni odkrywkowej) złóż kruszyw naturalnych „Grajówka – Zbiornik Pole Północne” i „Grajówka – Zbiornik Pole Południowe” (kontynuacja wydobywania). Plan zapewnia integrację wszelkich działań podejmowanych w granicach kopalni w celu wykonania działalności wydobywczej, zapewnienia bezpieczeństwa powszechnego oraz ochrony środowiska. Stwarza się również odpowiednie warunki dla funkcjonowania infrastruktury technicznej i drogowej na potrzeby

funkcjonowania odkrywki. Oprócz tego wyznacza się kierunki rekultywacji terenu po zakończeniu eksploatacji. W miejscu kopalni powstaną stawy i tereny zalesione.

Wprowadzenie działalności górniczej oznaczać będzie pojawienie się presji na środowisko. Wystąpią oddziaływania polegające na emisji hałasu oraz zanieczyszczeń do atmosfery. Negatywnie należy ocenić likwidację przydatnych dla rolnictwa gleb oraz części lasów gospodarczych.

Wydobycie kopalin ma uzasadnienie gospodarcze i społeczne. Eksploatacja złóż będzie stymulować rozwój gospodarczy gminy poprzez pobudzenie przemysłu budowlanego opartego o wykorzystanie kopalin.